

AMSTERDAM ALTERNATIVE

Over Amsterdam Alternative

Amsterdam Alternative, ontstaan in de tegencultuur en de vrijplaatsen van de stad, propageert en steunt collectieve actie, radicale politieke debatten en een wenselijke toekomst voor iedereen.

About Amsterdam Alternative

Originating with the city's counterculture and free spaces, Amsterdam Alternative stands for collective action and radical political debate for the sake of a desirable future for the many, not the few.

Free Newspaper

■ Issue #040

Jan-Feb 2022

I can change the world with my two hands

De Radartoren

AA Talk #10 © Lorelei Heyligers

Woonprotest Amsterdam © Federico Allende

Hotel Mokum onder valse...

Op zaterdag 27 november jl. werd Hotel Mokum, een gekraakt hotelpand in de Marxstraat, met harde hand ontruimd. Volgens de eigenaren, twee broers uit Amsterdam-West, zou het pand verbouwd worden, maar volgens de krakers was er al een hele tijd niks meer gebeurd.

Lees meer op pag. 03

Abel over Kapitalistisch Realisme...

In de meeste gesprekken die ik voer en liedjes die ik schrijf, sijpelt een beetje Mark Fisher de wereld in. Er bestaan geen andere boeken die zo handzaam en zo leesbaar zijn, en toch zo stijf staan van de hersenpan verruimende inhoud.

Lees meer op pag. 10

Amsterdam Talks Sex

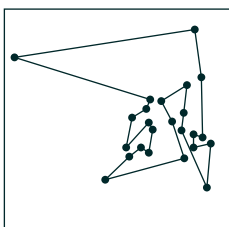
Sinds 2020 maakt Handan Aydin in het Pleintheater in Oost het programma *Amsterdam Talks Sex*. Haar doel: seksualiteit anders definiëren. Ik sprak Handan over haar kijk op seksualiteit en consent, haar Turks-Nederlandse achtergrond en praten over gevoel.

Read more on pag. 11

Radical Riders are organising

Many of us are experiencing precarity in multiple aspects of our lives. From unaffordable housing to the government making it increasingly difficult for migrants to settle in the Netherlands, our lives often seem to be unsettled or made difficult.

Lees meer op pag. 16

Participating venues:

ADM-Slibvelden, AstaroTheatro, Badhuis theater, Bajesdorp, Cavia, Cinetol, Cultureland, De Ceuvel, De Fabriek, De Nieuwe Anita, De Ruimte, Fort van Sjakoo, Kaskantine, Kostgewonnen, LIMA, NieuwLand, OCCII, OT301, Pakhuis Wilhelmina, Plantage Dok, Plein Theater, Ruigoord, Teatro Munganga, Treehouse NDSM, Volta, Vondelbunker, WG, Workshop op de Ceuvel, Zaal100, Zone2Source

amsterdamalternative.nl

ormation // Information // Informatio

Info (NL)

Over dit project

Amsterdam Alternative is een gezamenlijk project van Amsterdamse panden waarin muziek, film, dans, theater en andere kunst wordt geprogrammeerd maar waar ook wordt gewoond en/of gewerkt. We zijn non-profit, experimenteel, internationaal, sociaal, tolerant en creatief. Onze gratis tweemaandelijkse krant en website zijn bedoeld voor iedereen die geïnteresseerd is in het publieke programma van de deelnemende organisaties maar ook de achtergrondartikelen over en van de subcultuur, kunstenaars, muzikanten en schrijvers die werken, wonen of optreden in de betreffende panden.

Tweetalig

De basis van de krant is in het engels maar onze artikelen worden geschreven in het Nederlands of Engels. De keuze van de taal wordt gemaakt door de schrijver/afzender. We hebben het budget en de middelen niet om alles tweetalig af te drukken dus vandaar de keus om het op deze manier te doen. Excuus aan degenen die een van de talen niet kan lezen.

Bijdragen?

Wil jij graag bijdragen aan dit alternatief? Heel graag! We zijn als groep vrijwilligers altijd op zoek naar extra handen en hersens om stukken te schrijven, adverteerders te zoeken, de krant te distribueren en andere taken uit te voeren. Vele handen maken licht werk en hoe meer kunstenaars, schrijvers, denkers en muzikanten hun gedachten met ons willen delen hoe beter.

Info (ENG)

Vision/mission

Amsterdam Alternative is a joint project realised by independent Amsterdam venues, places where music, dance, theatre and art is created, experienced and presented. We are non-profit, experimental, international, social, tolerant and creative. Our free bi-monthly newspaper and accompanying website are designed for everyone interested in the programming of the participating organisations. The newspaper will also provide information on the backgrounds of the artists, musicians, writers and sub-cultures that contribute to their local underground scenes; it will also provide insight on the independent venues in which such people live, work and play.

Bilingual

The main language of the newspaper is English. However, articles may be written in English or Dutch, depending on the author's choice. Unfortunately we have yet to realise the budget which will allow us to present each article in both languages; please accept our apologies for any inconvenience caused by this.

Contribute?

Would you like to contribute to this project? We would love to hear from you! We are a group of volunteers always on the lookout for extra hands and brains to help us with articles, suitable advertising/marketing partners, distribution and other tasks and needs that might arise. Many hands make light work! The more artists, writers, thinkers, musicians who share their ideas with us the better.

Colophon

Board and daily coordination:

Ivo Schmetz, Quico Touw, Sebastian Olma

Editorial Team:

Ivo Schmetz, Jaap Draaisma, Niels Niessen, Sebastian Olma, Menno Grootveld, Bart Stuart

Writers, photographers, illustrators:

Credited with every article

Graphic design:

Ivo Schmetz, www.310k.nl

Print: Mister Paper

Postal Address:

Jan Hanzenstraat 39-41
1053SK Amsterdam

Email contacts:

redactie@amsterdamalternative.nl

advertentie@amsterdamalternative.nl

music@amsterdamalternative.nl

bookreviews@amsterdamalternative.nl

video@amsterdamalternative.nl

subscription@amsterdamalternative.nl

Vrij Beton - collective ownership:
vrijbeton@amsterdamalternative.nl

AA Academy:
academy@amsterdamalternative.nl

Art:
art@amsterdamalternative.nl

Other:
info@amsterdamalternative.nl

Online
www.amsterdamalternative.nl

AMSTERDAM ALTERNATIVE NEEDS YOU!

Are you a writer, photographer, illustrator, artist, video maker, financial expert, promoter or event organizer or want to give us a couple of hours of your time every two months to help us distribute the newspapers through amsterdam

Please get in touch and join the fabulous team of AA!

info@amsterdamalternative.nl

Hotel Mokum onder valse voorwendse len ontruimd

Op zaterdag 27 november jl. werd Hotel Mokum, een gekraakt hotelpand in de Marnixstraat, met harde hand ontruimd. Volgens de eigenaren, twee broers uit Amsterdam-West, zou het pand verbouwd worden, maar volgens de krakers was er al een hele tijd niks meer gebeurd. Anderhalve maand vóór de ontruiming, op woensdag 13 oktober, waren ze erin getrokken, een paar dagen vóór de ADEV.

Bij de screening van de 'Pas op de vrijplaats' - documentaire bij de Stopera op 4 juni dit jaar werd de vraag gesteld: 'Moet er niet wat gekraakt worden?' Uit een korte inventarisatie van een paar kandidaat-panden kwam toen het voormalige Hotel Marnix, een hotel voor backpackers en andere budget-toeristen, met superslechte reviews, naar voren. Er waren genoeg mensen die wilden meehelpen, en er waren vier jonge mensen die de daadwerkelijke kraakactie wilden ondernemen. Bij dit soort acties is samenwerking superbelangrijk: er werd dus een 'binnen'- en een 'buiten'-groep in het leven geroepen, plus een mediagroep. Er werd een banner gemaakt bij de gekraakte bowlingbaan in Noord. Een brainstorm over wat moet de tagline moest zijn leverde 'Pak Mokum terug' op (een van de betekenissen van het jiddische woord Mokum is 'safe haven' oftewel vrijplaats).

De krakers hadden heel bewust voor dit centraal gelegen pand gekozen, niet alleen om er te kunnen wonen, maar vooral om er een nieuwe vrijplaats van te maken, midden in de stad. Het vermoeden is gewettigd dat dit voornemen uiteindelijk de voornaamste reden is geweest voor het stadsbestuur om tot ontruiming over te gaan, maar daarover later meer.

Voor de ouderen onder ons was het een enorme verrassing dat er weer eens een wat groter pand in het centrum van Amsterdam werd gekraakt, want de roemruchte tijden van de jaren tachtig, toen ongeveer de halve binnenstad in handen van de kraakbeweging was en je overal in kraakpanden van kunst en cultuur kon genieten, liggen alweer ver achter ons. Sindsdien is de tegencultuur

met ferme hand de stad uit gedreven, totdat in januari 2019 zelfs de in het havengebied gelegen ADM eraan moest geloven. De krakers van Hotel Mokum wilden die tegencultuur op bescheiden schaal laten herleven, en zij begonnen dan ook meteen met het organiseren van politieke café's, filmavonden en wat dies meer zij.

Aanvankelijk leek het erop dat de Amsterdamse 'driehoek' (de burgemeester, de hoofdcommissaris van politie en de hoofdofficier van justitie) voorlopig niet tot ontruiming zou overgaan, mede omdat het enige tijd duurde voor er aangifte werd gedaan en de krakers zo slim waren geweest om de deur niet te forceren, zodat er moeilijk gesproken kon worden van huisvredebreuk. Er werd via een tussenpersoon onderhandeld met de gemeente en dit leek in eerste instantie goed te gaan. Maar na een week of vijf kwam deze persoon plotseling met het verhaal dat er geïnspecteerd moest worden op brandveiligheid. Hij werd vergezeld door twee vertegenwoordigers van de brandweer, die tijdens de inspectie lieten weten dat de benedenverdieping en het souterrain okeë waren, maar de bovenverdiepingen niet. Daarop stelden de krakers voor de trap die zij hadden gebouwd om de bovenverdiepingen te kunnen bereiken voorlopig weg te halen, totdat ze de brandveiligheid konden garanderen.

Een dag na deze inspectie kwamen echter de buurtagent en iemand van Bouwtoezicht langs om te vertellen dat er een spoedontruiming zou komen op grond van brandgevaar. Weer een dag later diende er een kort geding van de krakers tegen de gemeente, waarin zij opnieuw stelden voorlopig alleen van de begane grond en het souterrain gebruik te

Observatie#3

Excel Architectuur op NDSM

Uptempo worden *pre-fab* betonelementen gestapeld. Hijskranen bouwen tegelijkertijd meerdere grote woongebouwen. De volumes gestapeld beton vormen gesloten bouwblokken. In het hart een binnentuin afgesloten met een hek. Dit is geen publieke ruimte, dit is privilege. Dure huur en vooral veel koopappartementen. De grote ramen bovenin het bouwblok zijn penthouses, te koop vanaf 3 miljoen euro per stuk. Aan de gevel hangen slogans: 'Urban chique living' Voor de duidelijkheid: Op de voormalige NDSM wordt geen sociale woningbouw gebouwd. De arbeidersjaren zijn hier voorbij.

De pont vertrekt. De gestapelde bouwvolumes en de torens verderop vormen nu een hecht ensemble. Is het het late middaglicht? Ik zie opeens een heel ander beeld. De grond van de stad is de basis voor een stapeling van de verschillende rijen in *Excel*. Voor de ramen schuiven contouren van cijfers. Het rekenmodel is hier vorm geworden. Hoe hoger het gebouw, hoe groter de som en opbrengsten. Het programma van vierkantemeters wordt een ruimtelijke vorm in *Excel* beton.

The only way is up, baby.

Amsterdam Alternative membership

amsterdamalternative.nl/join

zullen maken, en een rookmelder en brandblusapparatuur te zullen plaatsen, waardoor het pand zou voldoen aan alle brandveiligheidsisen. De rechter is echter alleen op het woord van de gemeente afgegaan en heeft verder niets onderzocht.

De gemeenteraad is over deze kwestie voorgelegd door burgemeester Halsema. De gemeenteraad had het brandveiligheidsrapport (dat er waarschijnlijk niet was) moeten opeisen. Het OM gaat helemaal niet over brandveiligheid en het sluiten dan wel ontruimen van panden op grond van brandveiligheid. De burgemeester is hoofd van de bovengenoemde 'driehoek' die over ontruiming gaat; zij kan zich nooit achter het OM verschuilen.

Naar aanleiding van de ontruiming van het kraakpand Pakhuis Afrika in juni 2005 heeft burgemeester Cohen op 15 februari 2007 een brief gestuurd aan de gemeenteraad. Daarin stond het volgende: *"Brandweer Amsterdam is er niet op uit om de wet- en regelgeving als instrument te gebruiken om vrij- en broedplaatsen tot sluiting te brengen. Indien echter een bouwwerk niet voldoet aan de wet- en regelgeving en/of aan het van rechtswege verkregen brandveiligheidsniveau zal de Brandweer aan het bevoegd gezag adviseren welke maatregelen genomen dienen te worden om het brandveiligheidsniveau op peil te krijgen. Indien het aanwezige brandveiligheidsniveau sterk*

onder de maat is (acuut onveilige situatie) en geen maatregelen voorhanden zijn om het brandveiligheidsniveau op peil te brengen, kan het advies de strekking hebben het object (gedeeltelijk) buiten werking te stellen, totdat passende maatregelen zijn getroffen."

Halsema heeft deze toezegging van burgemeester Cohen aan de gemeenteraad dus aan haar laars gelapt. Zij heeft de wet- en regelgeving wel degelijk gebruikt als instrument om een vrijplaats tot sluiting te brengen. Want ondanks het feit dat er met de brandweer was afgesproken 'een gedeelte van het object buiten werking te stellen' om zo 'het brandveiligheidsniveau op peil te brengen,' is ze toch tot ontruiming overgegaan.

De onontkoombare conclusie moet dus luiden: het OM heeft ingegrepen en Halsema heeft zich laten passeren. Het zogenaamde brandgevaar was een drogreden; de werkelijke reden dat Hotel Mokum moest worden ontruimd is dat het pand een symboolfunctie dreigde te krijgen, wat de 'driehoek' koste wat het kost heeft willen voorkomen.

Maar kraken gaat door, en dit jaar zullen er her en der in de stad meerdere Hotel Mokums verrijzen!

Dit artikel kwam tot stand dankzij een gesprek met een van de krakers van Hotel Mokum en een analyse van de ontruiming van de hand van Jaap Draaisma

Een verslag van de AA Talk over de ‘Expeditie Vrije Ruimte’

Op vrijdag 19 november jongstleden organiseerde Amsterdam Alternative in de OT301 een discussie avond over de ‘Expeditie Vrije Ruimte’. Zo’n zestig mensen kwamen bij elkaar om te discussiëren over het onlangs door de gemeente gelanceerde beleid om nieuwe vrije ruimte in Amsterdam te realiseren. Hieronder een verslag van de enerverende avond.

Deze AA Talk was gelinkt aan een eerder door ons gepubliceerd artikel over de ‘Expeditie Vrije Ruimte’ en georganiseerd met als doel om het project onder de aandacht te brengen van een breder publiek. De ‘Expeditie’ is een nieuw gemeentelijk beleid ter bescherming van de rafelrand, vrije ruimte en de traditie van tegencultuur. Het beleid biedt in onze ogen mogelijkheden/openingen om nieuwe vrijplaatsen en vrije ruimte te realiseren. Er zijn nog heel veel vragen, onduidelijkheden en horden te nemen maar met ‘t Groene Veld in Noord is intussen de eerste stap van theorie naar praktijk gemaakt.

Met het oog op de komende gemeenteraadsverkiezingen is het belangrijk voor het ‘linkse’ gemeentebestuur om projecten te realiseren, voorbeelden te maken en mensen te enthousiasmeren. Kunnen we daardoor als ‘alternatieve’ beweging weer groeien? De afgelopen jaren is er helaas veel vrije ruimte ontruimd en verdwenen. Dat hebben we te danken aan landelijke wetgeving (kraakverbod) maar ook aan ons eigen gemeentebestuur. De ‘Expeditie’ gaat zeker niet alle problemen oplossen maar wellicht biedt het een mogelijkheid om wat meters terug te pakken.

Panel

In het panel van deze AA Talk zaten vertegenwoordigers van ADM, ‘t Groene Veld, Vrij Beton, ADEV, Het Vrije Ruimte Akkoord, AFGA (Anarchistische Feministische Groep Amsterdam), Hotel Mokum en Joeknel van der Pijl van de Gemeente Amsterdam. In de zaal zaten mensen van de OT301, Cinetol, Skatecafe, De Bowlingbaan, De Hoop, Vliegtuin, Ruijgoord, Rijks-hemelvaart, NDSM, Amsterdam Alterna-

tive etc. Bijna allemaal mensen die op de een of andere manier iets te maken hebben met vrije ruimte. De een activistischer dan de ander. De ander ondernemender dan de een. Allemaal mensen met een eigen verhaal, eigen ervaringen, eigen ideeën en eigen wensen. Maar allemaal mensen die werken, wonen en leven vanuit een overtuiging die botst met het heersende neo-liberale systeem dat gebouwd is op de verheerlijking van marktwerking en kapitaal.

Introductie

Na een korte introductie van alle panel leden en gespreksleider Jaap vertel ik (Ivo) uit naam van Vrij Beton en Amsterdam Alternative waarom we het initiatief hebben genomen om deze avond te organiseren en de komende tijd regelmatig aandacht zullen besteden aan de ‘Expeditie’. Amsterdam Alternative is een tijdje geleden begonnen met Vrij Beton, een project om nieuwe vrijplaatsen te realiseren. Permanent en in collectief eigendom. Een ambitieus project maar zeker niet onhaalbaar. Om tot dat collectieve eigendom te komen zijn meerdere routes mogelijk. Ineens kopen zou de snelste en misschien prettigste zijn maar ligt niet voor de hand omdat we geen kapitaal hebben. Een tweede route zou mogelijk via de ‘Expeditie’ kunnen lopen. Een route waarbij we beginnen met huren en later overgaan tot koop. Of de ‘Expeditie’ een mogelijkheid is en die mogelijkheid kan bieden weten we nog niet. De tijd zal het leren... Door middel van deze bijeenkomst willen we de discussie aanzwengelen, meningen horen, ideeën delen, gevaren bespreken, scherp stellen, inzoomen, uitzoomen. Niet alleen met focus op de ‘Expeditie’ en Vrij Beton maar breder.

Tegenstrijdig

Al snel wordt duidelijk dat de meningen over het nut van de ‘Expeditie’ uiteen lopen. Er zijn namelijk behoorlijk wat tegenstrijdigheden. De stad waarvan we allemaal houden gaat kapot en dat hebben we onder andere te danken aan jaren lang wanbeleid van de gemeente. De maat is vol. Er moet gekraakt worden om de gevestigde orde wakker te schudden. Liefst vijf panden per week zodat ze de ontruimingen niet bij kunnen houden. Maar kraken is verboden bij wet en wordt hard aangepakt. Op de dag dat de docu *Pas op de vrijplaats* voor het eerst werd getoond bij de Stopera werd bijvoorbeeld een groepje mensen die een pand van Blackstone hadden gekraakt met grof geweld in elkaar geslagen en ontruimd in opdracht van de gemeente. Tegelijkertijd presenteert diezelfde gemeente de ‘Expeditie’, een beleid om tegencultuur te faciliteren en de rafelranden te beschermen. Het rijmt niet en daarom voelt voor sommigen de ‘Expeditie’ als een gentrificatie project, als gereedschap voor stedelijke ontwikkeling, als *greenwashing*. Alsof de gemeente tegencultuur van haar betekenis wil beroven. Waarom zouden we überhaupt moeten praten over plekken voor kunstenaars en zogenaamd vrijzinnigen als er een wooncrisis is? We zouden ons moeten afvragen wat vrijheid eigenlijk nog betekent in een kapitalistisch systeem? We moeten strijden in plaats van vergaderen.

.....
Waarom zouden we überhaupt moeten praten over plekken voor kunstenaars en zogenaamd vrijzinnigen als er een wooncrisis is?
.....

Joeknel begrijpt de frustraties en besef dat we momenteel inderdaad te maken hebben met grote issues als een wooncrisis en gentrificatie. Het is ingewikkeld en ook tegenstrijdig maar zij wil er alles aan doen om nieuwe vrije ruimte te realiseren. Vooral omdat ze het gevoel heeft dat we anders iets belangrijks kwijt raken. En uiteindelijk zijn we volgens haar - vanuit verschillende perspectieven - met hetzelfde bezig. De uitdaging ligt in hoe we dit samen kunnen doen. Niet tegen elkaar maar met elkaar. Binnen de gemeente is de wil zeker aanwezig, ze weten alleen nog niet hoe. Het gaat nu van erkenning naar praktijk, en daarom moeten we voorbeelden maken. ‘t Groene Veld is na een hoop werk en tijd eindelijk gerealiseerd. Dat is een mooi voorbeeld, maar er moeten er meer komen.

Hay van ‘t Groene Veld en ADM geeft aan dat zij ‘soort van’ gered zijn door de ‘Expeditie’. Hun tijd op de Slibvelden zat er eigenlijk al weer op maar dankzij de samenwerking met de ‘Expeditie’ is er een verlenging uitgesleept, plus een extra terrein, door het naastgelegen Groene Veld in hun plannen te betrekken. Weliswaar maar voor ‘drie zomers’ en niet permanent maar ze hadden weinig keus. Het was dit of worden weggevaagd. Voor de Slibvelden betalen ze geen huur (gedoogbesluit), maar voor ‘t Groene Veld gaan ze wel huur betalen. Niet de kostprijsdekkende huur van €200.000 maar ongeveer €60.000 per jaar. Die hopen ze terug te verdienen met kleinschalige horeca, festivals en verhuur van ruimte.

Vrijplaatsen vs broedplaatsen

Tijdens de discussie kwam de vraag over het verschil tussen broedplaatsen en vrijplaatsen een paar ter sprake. Het lijkt logisch dat mensen een verband zien tussen de twee en bang zijn voor nieuwe teleurstellingen dus het is belangrijk om lering te trekken uit het verleden. Het broedplaatsenbeleid is ontstaan rond 1999 en was in eerste instantie heel vrij en flexibel net zoals de ‘Expeditie’ dat nu lijkt. In de afgelopen twintig jaar is echter gebleken dat broedplaatsen iets heel anders zijn dan vrijplaatsen. Heel erg op de creatieve industrie gericht, weinig collectiviteit en een selectiebeleid door CAWA toetsingen. Het gevaar van de kostprijsdekkende huur in de ‘Expeditie’ is dat het gebruikers misschien gaat dwingen tot ondernemerschap in plaats van sociale, maatschappelijke en autonome projecten en dat de zogenaamde vrijplaatsen meer op broedplaatsen gaan lijken dan op vrije ruimte. Joeknel geeft in haar antwoord aan dat broedplaatsen vooral op kunstenaars en creatieven gericht zijn terwijl de vrije ruimte breder en maatschappelijker geëngageerd is en ook over buitenplekken gaat. Voor het broedplaatsenbeleid is behoorlijk

wat geld uitgetrokken en dat heeft z’n vruchten afgeworpen. Helaas is er voor de ‘Expeditie’ geen budget. Alleen mensen en tijd, en de lagere huurprijs die in de aanbidding is. Jaap vertelt dat hij vroeger betrokken is geweest bij het broedplaatsenbeleid en dat ze destijds via het broedplaatsenbeleid ervoor hebben gezorgd dat een aantal kraakpanden werden geholpen en gelegaliseerd. De OT301 is zo’n voorbeeld maar ook PlantageDok en Pakhuis Wilhelmina. Het beleid was aanvankelijk stimulerend naar het kraken. Een paar jaar later gingen mensen te makkelijk naar een broedplaats en verdween die stimulerende werking. Het broedplaatsenbeleid staat momenteel overigens onder druk. De gemeentelijke steun stopt volgend jaar, dus het is de vraag wat er met al die panden gaat gebeuren.

Invloed op beleid

Omdat veel van de aanwezigen van mening zijn dat de ‘Expeditie’ zeer zeker niet in plaats mag komen van het kraken rijst de vraag of de ‘Expeditie’ wellicht invloed kan hebben op het vastgoed- en ontruimingsbeleid van de gemeente. Probleem is niet alleen dat er op dit moment nauwelijks nog vrije ruimte over is, probleem is vooral waarom dat zo is. Het is idioot dat het zo ver gekomen is. De ‘Expeditie’ is een leuk project maar het is belangrijker dat politieke geweld tegen krakers stopt, de wooncrisis wordt opgelost en dat vastgoedbeleggers worden geweerd uit de stad. Dat de ‘Expeditie’ de stad niet gaat redden is duidelijk maar het is interessant om te kijken of er via de ‘Expeditie’ invloed uitgeoefend kan worden op ander beleid. Voorlopig is de ‘expeditie’ vooral gericht op stukjes grond voor vrije ruimte. Dat is een klein begin maar beter dan niks. Het zorgt in ieder geval dat er gesprekken tussen de verschillende afdelingen binnen de gemeente op gang komen. De ‘Expeditie’ heeft bijvoorbeeld al regelmatig gesprekken met de afdeling vastgoed maar ook zij zijn gebonden aan systemen en protocollen.

.....
De ‘Expeditie’ is een leuk project maar het is belangrijker dat politieke geweld tegen krakers stopt, de wooncrisis wordt opgelost en dat vastgoedbeleggers worden geweerd uit de stad.
.....

Vooruitzicht

In maart 2022 zijn de gemeenteraadsverkiezingen en de kans is groot dat Groen-Links - aanjager van de ‘Expeditie’ - dan niet meer de grootste wordt. Men heeft een vermoeden dat de rechterkant helaas meer macht gaat krijgen. De vraag is wat dat betekent voor de nog jonge ‘Expeditie’? Is er vooruitzicht voor de ‘Expeditie’ of gaat het project de prullenbak in? Joeknel geeft aan dat zij niet aan het lobbyen is binnen de gemeente en dat wij dat wellicht beter zelf kunnen doen. Ze zijn wel bezig om aan te tonen dat de ‘Expeditie’ mogelijk en belangrijk is en daarom gaan ze voor de verkiezingen (eind januari) een stedelijk gesprek voeren met een aantal wethouders. Om te laten zien wat ze kunnen, en wat ze voor elkaar hebben gekregen. Het is zeer belangrijk om voor de verkiezingen een aantal dingen vast te stellen. Hay (‘t Groene Veld) is blij dat ze nu al een plek hebben veilig gesteld omdat die dan

voorlopig niet meer kan worden afgenomen. Ze gaan de komende drie jaar hard aan het werk om zichzelf te laten zien. Een buurtcentrum maken voor sociaal maatschappelijke activiteiten maar ook aandacht voor tegencultuur en andere vormen van cultuur. Het voordeel van hun plek is dat de druk op dat gebied minder groot is omdat er voorlopig niet gewoon mag worden. Dat biedt mogelijkheden voor de toekomst. Om langer te kunnen blijven, dus een nieuw contract na de ‘drie zomers’ is niet uitgesloten.

Bowlingbaan - Verdedig noord

Tijdens de discussie komt een aantal keer de situatie van de gekraakte Bowlingbaan in Noord (eigendom van de gemeente) ter sprake. Een van de aanwezige bewoners van de Bowling zegt dat zonder dat zij ervan wisten Verdedig Noord met de Gemeente is gaan praten over het overnemen van het pand. Er lijkt door een artikel in het Parool een miscommunicatie en misverstand te zijn ontstaan waardoor Massih en Terra van Verdedig Noord vandaag niet aanwezig zijn bij deze discussie. Ze voelden zich door dreigementen vanuit de kraak scene geïntimideerd en onveilig. Er is wel iemand anders van Verdedig Noord aanwezig die vertelt dat zij helemaal niet van plan zijn om de Bowling te laten ontruimen. Verdedig Noord heeft plannen voor een buurtcentrum en is inderdaad door de gemeente benaderd, maar ze willen graag in gesprek met de Bowling. Het gevaar dreigt dat de Bowling wordt ontruimd en gesloopt, of verkocht/verhuurd aan een commerciële partij. Verdedig Noord zegt open te staan voor gesprekken met de bewoners van de Bowling en een eventuele samenwerking. Ze zijn niet tegen de krakers. Probleem is wel dat er volgens de gemeente niet in het pand gewoon mag worden. Jaap geeft aan dat de gemeente door de crisis- en herstelwet een uitzondering kan maken voor max. vijftien jaar. Dus mits veilig is het een kwestie van politieke wil.

Verdedig Noord en de Bowling spreken af met elkaar in gesprek te gaan om tot een goede oplossing te komen. De ‘Expeditie’ heeft overigens helemaal niks te maken met deze situatie. Zijn niet betrokken bij dit gebouw. Joeknel geeft daarbij ook aan dat ze niet van plan zijn om kraakpanden te ontruimen en transformeren in vrijplaatsen. Ze zijn voornamelijk bezig met hun eigen gemeentelijke vastgoed.

Andere plekken

Naast ‘t Groene Veld zijn er ook andere plekken binnen de ‘Expeditie’ in ontwikkeling. Op het moment is men bezig bij Sloterdijk, in de Bretten, bij de tuinen van West en met de Radartoren in het Amsterdamse Bos. Elke plek is anders, overal moet gezocht worden naar nieuwe oplossingen. Er wordt tegenwoordig gevochten om elk stukje ruimte in de stad. Niet alleen de ‘Expeditie’ maar ook andere functies zoeken

ruimte. Elke plek is waardevol, ook de randen van de stad.

De gemeente werkt aan de hand van een proces waarbij eens in de zes weken beschikbare panden worden aangeboden aan alle afdelingen binnen de gemeente, om beleidsdoelen in te vullen. Alle afdelingen kunnen hun hand opsteken. De ‘Expeditie’ probeert binnen dit proces te handelen en ruimte te claimen voor vrije ruimte projecten. Zowel tijdelijk als permanent. De ‘Expeditie’ wil niet werken via tenders of aanbestedingen. Ze bieden ruimte publiekelijk (via de website) aan en hopen dat mensen daarop inschrijven. Aangezien het project nog niet zo lang bestaat zijn er nog geen plekken geweest waarvoor meerdere inschrijvingen waren, dus ze weten nog niet hoe ze precies gaan beoordelen/selecteren als er wel meerdere geïnteresseerden zijn.

Vanuit het publiek wordt geopperd dat het misschien goed is om actief groepen en mensen te gaan benaderen. Tegencultuur, actiegroepen zoals *Extinction Rebellion* een plek bieden. Weer anderen zeggen dat er gevochten moet worden voor vrije ruimte. Ze moet ruimte voor tegencultuur niet krijgen van de gemeente. We moeten vechten voor vrijheid, niet alleen onze eigen vrijheid maar ook die van iedereen.

Kostprijsdekkende huur

Een van de grote struikelblokken binnen de ‘Expeditie’ is de kostprijsdekkende huur. Dat is de laagste prijs waarvoor de gemeentepanden/plekken kan aanbieden. Een prijs die doorgaans ergens tussen de €70 en €100 per vierkante meter per jaar zit. De grote vraag is hoe die prijs tot stand komt en waarom die in de afgelopen jaren zo enorm is gestegen? Transparantie is heel gewenst. Er wordt ook gezegd dat het subsidiëren van de kostprijsdekkende huur best mogelijk is. Dat is een politieke keuze. Sommigen in het publiek zijn van mening dat er helemaal niet betaald moet worden voor vrije ruimte. Je moet het pakken of krijgen. Gratis, omdat de mensen die daar aan de slag gaan nauwelijks of geen tijd hebben om daarnaast te werken en uiteindelijk veel waarde voor de buurt en stad creëren. Waarom betalen voor lege ruimte die je helemaal zelf moet opbouwen? Huur betalen voor vrijplaatsen betekent dat je met handen en voeten gebonden bent aan het kapitaal en dat wil je juist vermijden. Anderen in het publiek vinden het helemaal niet raar dat je iets moet betalen voor ruimte maar zijn niet bereid om de idioot hoge marktprijs te betalen. Jim van de Vliegtuin vertelt dat zij in 2012 als kraakpand op de Isolatorweg begonnen zijn en intussen alweer een aantal jaren op de Distelweg zitten. Helaas is de plek waar ze nu zitten eindig en daarom zijn ze bezig met een nieuw plan. Een beton vrije ecologische vrijplaats. Generatie bestendigheid. Zij hebben zich ingeschreven bij de ‘Expeditie’ voor een van de plekken bij Sloterdijk

en zijn niet tegen het betalen van huur, als ze maar perspectief hebben en aan de slag kunnen. Ze hopen uiteindelijk te kunnen kopen.

Wonen

Een tweede probleem van de ‘Expeditie’ is dat wonen moeilijk te realiseren lijkt in nieuwe vrijplaatsen. Iedereen is van mening dat de woonfunctie essentieel is om iets van de grond te krijgen omdat ergens anders wonen voor een hoog bedrag, plus full time inzet voor een vrijplaats, moeilijk te verenigen zijn. Helaas zijn de meeste plekken, die in aanmerkingen voor vrije ruimte komen, aan de rand van de stad, in het groen, waar je per definitie niet mag wonen. Maar er wordt gekeken om een oplossing voor dit probleem...

Conclusie

Het was een interessante avond met veel meningen, veel ideeën en veel passie. Er is uiteraard geen oplossing voor alle grote problemen. Niet iedereen is het overal over eens, en dat is helemaal geen probleem. Dat hadden we niet verwacht. Wat we kunnen concluderen met betrekking tot de ‘Expeditie’ is dat er aandacht moet naar de volgende punten:

- Bekendheid: te weinig mensen weten van de expeditie.
- Geld: er is geen budget en kostprijsdekkende huren zijn nog steeds hoog.
- Ervaring: dit is een nieuw project met nieuwe mensen, dat kost tijd.
- Snelheid: belangrijk met het oog op de verkiezingen, en de gemeente is doorgaans niet de snelste.
- Woonfunctie: het ontbreken van woonfunctie maakt het realiseren van vrijplaatsen ingewikkelder.
- Vertrouwen: men is nog sceptisch, bang om gebruikt te worden als instrument voor stedelijke ontwikkeling.
- Vooruitzicht: wat gebeurt er na de gemeenteraadsverkiezingen?

Terug luisteren

De discussie is in z’n geheel terug te luisteren via de AA website en Soundcloud pagina.

Volgend gesprek

Op vrijdag 28 januari gaan we (als het kan) voor een tweede keer in gesprek over de ‘Expeditie’. Op deze middag of avond zullen we de aanbevelingen, die door het in Berlijn gevestigde bureau *Space of Urgency* aan de gemeente worden gedaan, gaan bespreken. Wil je erbij zijn, mail dan naar: info@amsterdamalternative.nl. Lokatie, tijd en aantal plekken zijn nog onbekend. Afhankelijk van de dan geldende restricties.

AA TALK #11

FRIDAY 28 JANUARI / EXPEDITIE VRIJE RUIMTE

In gesprek met Maik ter Veer over de Radartoren in het Amsterdamse bos

Na 10 jaar *Graansilo*, 20 jaar *ADM* en het jarenlang organiseren van het imposante *Robodock* festival wil Maik nu aan de slag met de Radartoren in het Amsterdamse Bos. Via de 'Expeditie Vrije Ruimte' wordt getracht het gebouw los te weken en om te toveren tot een vrijplaats geënt op de kernwaarden van het bos: Natuur, Rust en Activiteit.

Kun je iets vertellen over de Radartoren, zowel de plek als jullie plan?

De Radartoren is een prachtig verstoep gebouwje in het Amsterdamse bos. Het had voorheen een communicatiefunctie voor het vliegverkeer rondom Schiphol. Het is zo'n 18 meter hoog en heeft mooie bakstenen gevels en slechts een paar kleine ramen en ventilatorgaten. Het is een donker, technisch utiliteitsgebouw met weinig voorzieningen. Boven op het dak staat een supervette radarininstallatie die het gebouw erg bijzonder maakt.

Het mooie aan de locatie is dat de toren midden in de natuur staat en wordt omringd door bomen. Als bonus ligt het naast het Radarterrein en vlakbij het grote evenemententerrein *Land van Bossen*. De toren is vrij nauw omsloten door een vervaarlijk hekwerk met scherpe stalen punten en het gebied rondom de Radartoren is dicht begroeid met struiken. Er hangt een mys-

terieuze en gesloten sfeer. Het gebouw en haar omgeving vragen erom om ontdekt te worden, op verkenning uit te gaan en haar mysterie te ontrafelen. Daar hebben we heel veel zin in!

Het zenden en ontvangen van boodschappen middels trilling en vibratie.

Het conceptplan dat wij bij de 'Expeditie Vrije Ruimte' hebben ingediend werkt artistiek onder hetzelfde thema als waar de Radartoren oorspronkelijk voor bedoel was. Het zenden en ontvangen van boodschappen middels trilling en vibratie. Dit principe wordt in ons concept geënt op de kernwaarden van het bos. Natuur, Rust

en Activiteit. Dit gaat thematisch van kosmologisch allergrootste, tot diep in de inwendige mens, naar het allerkleinste. Het wordt echt een plek voor vrije geesten, verhalen, mythologie en bijzondere events welke open en toegankelijk zijn.

Hoe ben jij in contact gekomen met de 'Expeditie Vrije Ruimte'? En hoe ben je bij die toren gekomen?

Ik ben op eigen initiatief in contact gekomen met de 'Expeditie'. Ik wist uiteraard dat het beleid in wording was en volg als voormalig *ADM-er* en *Robodock* de politieke campagne en enquête. Het kunstwerk *AstroStands* dat ik afgelopen winter op het Stenen Hoofd creëerde was een mooie gelegenheid om *live* af te spreken met Joekenel van der Pijl en andere leden van de 'Expeditie'. In eerste instantie hebben we ons na die ontmoeting gericht op de kavels in de Tuinen van West en Osdorperweg 663. Het leek allemaal redelijk ingewikkeld, tot we de Radartoren vonden.

Wat wil je met de toren gaan doen? Wonen, werken, publieke functies?

De Radartoren is het meest geschikt voor werken en publieke functies. Ik zou er graag gaan wonen hoor maar het gebouwje is niet zo heel groot. In een later stadium zou er misschien een *Artist in Residence* functie kunnen ontstaan voor kortlopende projecten en verblijf. De begane grond zou een bijzondere galerie met gezellige horecafunctie met zomerterras kunnen herbergen. Op de eerste verdieping zouden in de eerste fase een paar kleine studio's kunnen worden gerealiseerd waar aan kunst- en cultuurprojecten gewerkt kan worden. Dan is er nog een mooi lokaal en een fenomaal dakterras op de derde verdieping wat geschikt is voor semi-publieke functie, workshops, presentaties en/of educatie.

De toren en het terrein liggen tegen Amstelveen aan. Qua publiek een heel stil stukje bos. De Radartoren zal een welkome bijdrage leveren aan haar directe omgeving en zal zorgen voor een divers publiek. Voor mij is de Radartoren echt een droomplek waar veel verschillende soorten evenementen kunnen worden bedacht, georganiseerd en ontvangen. Dat zal variëren van kleine events, internationaal theater, seizoensrituelen, circus, een zigeunerbruidloft, yoga, een bosbioscoop, connectie met andere evenementen in het Amsterdamse Bos en initiatieven uit de buurt of stad. Daarnaast is het een prachtige plek voor een groeiende, interactieve beeldentuin.

In hoeverre past hetgeen jij wil doen binnen de visie en plannen die zijn opgeschreven in het koersdocument van de 'Expeditie Vrije Ruimte'?

Onze visie en plannen passen naadloos binnen het beleid en definitie van vrije ruimte volgens de 'Expeditie'. Het DNA van *Robodock*, dat ik voorheen organiseerde, heeft ook altijd bol gestaan van kernwaarden die horen bij vrije ruimte. Idealisme, recycling, vegetarisme, laagdrempelig en *DIY*. Uiteraard vergt de huidige tijd ook nieuwe waarden als inclusie en diversiteit maar daar werken we graag aan.

Wat vind je van het feit dat er beleid ontwikkeld wordt om vrije ruimte te faciliteren?

Het is enorm belangrijk dat er 'beleid' komt voor vrijplaatsen. Er is teveel verloren gegaan. Nieuw beleid kan hopelijk zorgen voor nieuwe locaties, duurzaam en met een perspectief voor de lange termijn. Per locatie zullen andere plannen, inzichten en invulling nodig zijn dus ik hoop dat er inhoudelijk zo breed mogelijk wordt gefaciliteerd. Ik hoop dat er ergens in Amsterdam een vrijplaats wolvenkrabber vol sociale en culturele functies komt. Het komt er op neer dat de overheid ruimte,

rust, tijd en vertrouwen moet geven en alleen op hoogst noodzakelijke momenten zou moeten bijsturen.

Belangrijk is dat we in de beginperiode tegen een betaalbare kostprijs kunnen opstarten want er moet flink worden geïnvesteerd om het gebouw en omgeving toekomstbestendig te maken.

Ruimte die wordt aangeboden in het kader van de expeditie wordt verhuurd voor kostprijsdekkende huur. Weet je al hoe het financiële plaatje voor de toren eruit ziet? Is dat haalbaar? En hoe creëer jij inkomsten?

Financieel weet ik nog niet zoveel over de Radartoren. Belangrijk is dat we in de beginperiode tegen een betaalbare kostprijs kunnen opstarten want er moet flink worden geïnvesteerd om het gebouw en omgeving toekomstbestendig te maken. Daarnaast willen we beginnen met een inhoudelijke, experimentele programmering om gaandeweg - zonder financiële stress - te ontdekken wat goed werkt. Ik wil liefst langzaam ontwikkelen, langzaam naar een 'normale' culturele huurprijs en hopelijk uiteindelijk naar eigenendom van het gebouw. Inkomsten zullen we genereren uit horeca, tijdelijke verhuur, projectsubsidie en evenementen. Het is belangrijk om te weten dat ook de organisatie/eigenaar van het Amsterdamse Bos een commerciële opdracht op haar bord heeft. Hoe zich dat verhoudt tot ons en de kostprijsdekkende huur van de Radartoren zal blijken uit de komende onderhandelingen.

Hoe ben jij/jullie georganiseerd? Als Stichting of vereniging? En is het project een collectief iets, een team verband, of een meer individueel project?

Het Radartoren initiatief wordt georganiseerd vanuit Stichting *ADEM/Robodock*. Een stichting die ruim twintig jaar bestaat. Deze stichting was een tijdje in slaapmodus door gebrek aan ruimte maar is sinds het begin van dit jaar weer actief geworden voor de organisatie van *AstroStands*. Ikzelf ben meestal degene die nieuwe projecten, concepten en denkrichtingen initieert en vormgeeft. Vervolgens wordt een klein team gelijkgestemden samengesteld uit een grote poule van betrokken talent en kunnen we opstarten.

Hoe verloopt de samenwerking met de 'Expeditie Vrije Ruimte'? In welk stadium van het proces zit je en hoeveel bureaucratie komt er kijken bij dit proces? De samenwerking met de 'Expeditie' loopt goed en ze doen erg hun best om het Radartoren project mede mogelijk te maken. Voortgang van het proces is echter ook afhankelijk van de Amsterdamse Bos organisatie die een eigen agenda en opdracht hebben. Van hun kant moet op dit moment veel uitgezocht worden betreft voorzieningen in het bos. Naast de organisatie die het Amsterdamse Bos beheerd speelt ook de gemeente Amstelveen een rol in deze puzzel, dus wat dat betreft hangen we tussen een aantal ambtelijke organisaties in. Midden of eind februari starten de gesprekken weer op. We moeten dus nog even afwachten en geduld hebben.

Is er iets bekend over wanneer je aan de slag kan? En over hoe lang je eventueel in de toren zou kunnen blijven? Hebben we het over een project met een lange termijn of een aantal zomers?

Ik zou graag komend voorjaar of zomer willen beginnen met wat kleinschalige beeldende kunst projecten of kleine events. *Stichting ADEM* gaat voor de duurzame ontwikkeling van de Radartoren. We willen pionierend beginnen en organisch groeien dus daar hebben we op z'n minst 10 jaar de tijd voor nodig welke ook een verbouwing inhoud die het gebouw veel toegankelijker maakt betreft daglicht en praktische invulling. Hopelijk lukt het om er ook ooit een permanente situatie van te maken.

Wat is volgens jou het belang van vrije ruimte in de stad, en daarmee dus ook het belang van een project als het jouwe? Na 10 jaar ervaring in de *Graansilo*, 20 jaar *ADM* en al die jaren *Robodock* durf ik wel te zeggen dat vrije ruimte van gigantisch belang is, op veel verschillende niveau's. Vrije ruimte heeft invloed op: stadsontwikkeling,

gentrificatie, het vestigingsklimaat voor bedrijven, talentontwikkeling, de kunstwereld, opleidingen, zzp'ers, kunstprofessionals, studenten, producenten, citymarketing en het imago van de stad. Vrijplaatsen zijn vaak de inspiratiebron voor nieuwe ideeën en/of kunstconcepten en zelfs het ontstaan van het broedplaatsenbeleid had niet zonder vrijplaatsen gekund. Vrije ruimte verschaft werk en aan bestuurders, ambtenarij, leveranciers enzovoorts? Los daarvan is er ook het sociale belang voor de buurt, de ontmoeting, de verwondering en cohesie van een internationale solidariteitsbeweging voor een betere nieuwe wereld.

Wat vind je van het feit dat projecten binnen de 'Expeditie' ook geïnterpreteerd kunnen worden als een instrumenten voor stedelijke ontwikkeling? Het is al jaren bekend dat vrijplaatsen en broedplaatsen meehelpen in het gentrificatie proces en de kunstenaars en vrijbuiters die al het werk doen uiteindelijk worden uitgekotst en afgedankt. Je hebt veel ervaring door je verleden in de *Silo*, *ADM* en *Robodock*. Sta je er daarom nu anders in? Wijzer, bedachtzamer?

Ja helaas sta ik er - door schade en schande wijs geworden - zeker anders in deze keer. Nooit van m'n leven neem ik nog deel aan een tijdelijke broedplaats als wegwerp ophikipk. Ik ben klaar met het continue verliezen van alle collectieve investeringen en duurzaamheid. *Robodock* is daar, hoe geweldig het festival ook was een voorbeeld van. Toch verlang ik - na het likken van wonden - weer naar pionieren en sociaal ondernemen en het maken van kunst. Ik wil weer vertrouwen opbouwen met collega's, ambtenarij en politiek, zodat de dingen weer gaan stromen. Het zou mooi zijn als de Radartoren een nieuw baken wordt voor een internationaal netwerk van kunstenaars, vrijdenkers en pioniers. Zodat Amsterdam weer als inventieve en vrije ontmoetingsplek teruggevonden wordt.

www.vrijbeton.nl

Expeditie Vrije Ruimte

Beschikbare ruimte

Info en actuele lijst beschikbare vrije ruimte op

www.amsterdamalternative.nl/aace/expeditie

Gezocht

Makers Vrije Ruimte

Osdorperweg 663

Welke persoon of groep heeft zin om op een stuk grond van ca 1000 m2 in de OsdorperBovenpolder Vrije Ruimte te ontwikkelen?

Dit initiatief krijgt van de gemeente, in samenwerking met de Expeditie Vrije Ruimte de mogelijkheid om de komende maanden toe te werken naar een collectief gebruik, passend bij Vrije Ruimte.

Kernwoorden: multifunctioneel, open, publiek, samen, zelfwerkzaam.

De afgelopen maanden zijn allerlei ideeën verzameld van mensen uit de omgeving die passen bij Vrije Ruimte, zoals een theetuin en ontmoetingen rondom eten, gezond en vers voedsel, coaching en inspiratie, natuur en wetenschap. Nu zoekt '663' naar een initiatief dat een verbindende rol kan spelen en er de komende maanden in nauwe samenwerking met de Expeditie Vrije Ruimte een collectieve ontwikkeling op gang wil brengen. Bedoeling is dat de grond vanaf januari 2022 tegen een maatschappelijke huurprijs in gebruik wordt genomen.

Heb je interesse, mail dan voor 15 oktober naar via vrijeruimte@amsterdam.nl (onder vermelding van '663'). We kunnen daarna afspreken om elkaar, liefst op de plek zelf, te ontmoeten om verder te praten.

Gevraagd

Creatieve invulling

Laatste Huis

Voor een uniek schiereiland in een natuurgebied in Stadsdeel Nieuw-West wordt een maatschappelijke en creatieve invulling gezocht. De open plek biedt kansen voor nieuwe functies en vergroot de potentie van de entree tot De Bretten. Heeft u een goed idee voor een initiatief, passend bij de omgeving? Neem dan contact op met onze contactpersoon.

Tijdelijke invulling

kavels Sloterdijk III

In Sloterdijk III ligt een groot aantal kavels van verschillende groottes. Voor het merendeel van deze kavels, die in eigendom zijn van de Gemeente Amsterdam, bestaan al bouwplannen. De gemeente is hierover in gesprek met verschillende partijen. Deze trajecten nemen tijd in beslag — meestal ongeveer 2 jaar. Deze tussenfase biedt mogelijkheden voor ruimtelijke projecten. Juist initiatieven met een experimenteel karakter die (tijdelijk) ruimte nodig hebben die elders in de stad niet (meer) te vinden is, sluiten goed aan bij unieke condities van Sloterdijk III.

Op vrijdag 8 oktober organiseren Pop-Up City, We The City en Fouad Lakbir tussen 14:00u en 17:00u de Explore Sloterdijk III. Tijdens deze Explore laten zij zien welke mogelijkheden Sloterdijk III in petto heeft voor bijzondere initiatieven en ideeën. De ontdekkingsstocht voert langs verschillende leegstaande kavels in het gebied en brengt u in contact met de partijen die hier actief zijn. Het gebied kenmerkt zich door de grote hoeveelheden ruimte die vragen om invulling. Uniek voor Amsterdam. Kijk in onderstaande link voor de contactgegevens van Pop-Up City om je aan te melden.

Contact

Zoekt u een plek voor uw Vrije Ruimte initiatief en wilt u daarbij hulp van het team Vrije Ruimte? Bel dan met Nick van Loom: 06 38 299 136.

Wilt u meedenken en meedoen met het vormgeven van de Expeditie Vrije Ruimte? Voor deze en andere vragen kunt u contact met ons opnemen via vrijeruimte@amsterdam.nl.

MUSIC TIP TOP 6

Picked with care but you can do the judging yourself. Tips and links to releases are always welcome, mail to: music@amsterdamalternative.nl. Amsterdam Alternative can be found on Spotify and Soundcloud, both links are at the top right of our website.

GCOM
E2-XO

Label: !K7
Release date: 10-2021
Genre: Electronica, Space
Format: Digital, Vinyl

Prettybwoy
Tayutau

Label: SVBKVLIT
Release date: 09-2021
Genre: Electronic, Eastern
Format: Digital,

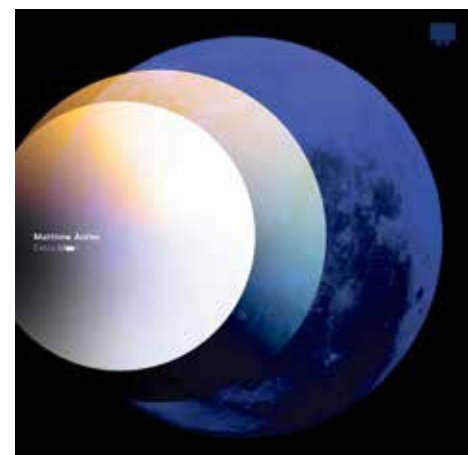
Li Yilei
of

Label: Metron Records
Release date: 08-2021
Genre: Electronic, Poetic, Chinese
Format: Digital, CD

Tom VR
Please Keep Shimmering

Label: All My Thoughts
Release date: 09-2021
Genre: Electronic
Format: Digital, Vinyl

Matthew Antler
Extra Moon

Label: basserk
Release date: 12-2021
Genre: Electronic
Format: Digital

Arca
Kick iiiiii

Label: XL
Release date: 12-2021
Genre: Electronica, Experimental
Format: Digital

Amsterdam Energie

Wereldwijd werken mensen aan de overgang van het olietijdperk naar een kleinschaligere, menselijkere en uiteindelijk veerkrachtigere toekomst. Wij gaan in gesprek met directeur Rolf Steenwinkel en *campaigner* Daphne Meijer over zonnepanelen, windmolens, het besparen van energie en de missie van *Amsterdam Energie*. De energiecoöperatie die tien jaar geleden is opgericht door drie activisten die vonden dat er te weinig gebeurde op het gebied van duurzaamheid in de stad.

Amsterdam Energie is een energiecoöperatie. Kun je uitleggen wat dat precies betekent?

Een energiecoöperatie kan van alles zijn, er zijn meerdere verschillende opties. Vaak zijn het mensen die gezamenlijk een zonedak of warmtenet aanleggen, een windmolen bouwen of hun gebouw middels een warmte-koude netwerk verwarmen, maar er zijn ook coöperaties die zich richten op het opwekken van zo veel mogelijk energie, die ze niet zelf gaan gebruiken maar doorverkopen.

Een energiecoöperatie betekent dat alles in gezamenlijk eigendom is en elk lid één stem in de besluitvorming heeft. Eventuele opbrengsten worden verdeeld onder de leden, volgens een plan waar de leden zelf over beslissen. Op deze manier pakken we de energiemarkt stapje voor stapje terug, als burgers. Net als de wooncoöperaties, een vergelijkbaar side-effect door de privatisering van de woningmarkt.

Hoeveel leden heeft Amsterdam Energie?

Op dit moment zitten we rond de 1400 leden. We zijn vooral in de afgelopen drie jaar gegroeid maar nog steeds op zoek naar meer leden. Wij vinden het belangrijk dat meer Amsterdammers rechtstreeks een bijdrage kunnen leveren aan de energietransitie. Dat kan door echte groene energie te gebruiken of door deelname aan een coöperatief ontwikkeld dak. Onze groei heeft wel een limiet, wij streven geen eindeloze groei na, 100.000 leden is bijvoorbeeld voor ons teveel.

Als het gaat over energie dan gaat het meestal over verbruik. Er is steeds meer nodig om in onze behoefte te voorzien. Het staat buiten kijf dat we de opwekking van energie moeten verduurzamen maar zou er niet meer aandacht naar besparing moeten? En dan heb ik het

niet alleen over het verbruik en gedrag van de burger.

Dat is een vraag waar iedereen zich het hoofd over breekt. De *Trias energetica* zegt dat de transitie begint bij minder energie verbruiken. Energiebesparing dus. De overheid hanteert al jaren de slogan en het motto 'een beter milieu begint bij jezelf'. Leuk bedacht, maar het schiet zo niet op. Wat ons betreft begint een beter milieu bij de grootste vervuilers, maar daar verschillen de meningen over.

Wat *Amsterdam Energie* betreft, wij hebben helaas niet de menskracht om ook met besparen aan de gang te gaan.

Zover ik kan zien is Amsterdam Energie vooral gericht op het plaatsen van zonnepanelen of richten jullie je ook op andere bronnen?

We zijn onderdeel van *Amsterdam Wind*, een samenwerking van vier energiecoöperaties: *Amsterdam Energie*, *Onze Amsterdam Noord Energie*, *Zuiderlicht* en de *Windvogel*. Windenergie is een heel efficiënte manier om heel veel groene stroom te produceren. Wij denken dat Amsterdam een groter deel van de eigen energiebehoefte zelf moet en kan opwekken. Je kunt het opwekken niet alleen overlaten aan mensen elders in het land of in de wereld. Amsterdam moet meedoen en daarom ontwikkelen we ook windmolens. Op het grondgebied van Amsterdam en niet in zee of ergens anders.

Kun je dat op een zelfde - coöperatieve manier regelen?

Ja dat kan, maar anders, in groter verband. Als coöperatie zijn wij niet groot genoeg om in ons eentje een windmolen te bouwen, daarom doen we dat met andere coöperaties samen. Voor de rest werkt het hetzelfde, je ontwikkelt met een subsidie, een lening en/of een bijdrage van de leden van de coöperatie. Omdat we als coöpera-

tie geen aandeelhouders hebben ligt onze focus niet alleen op het maken van winst. Wij maken afspraken om bijvoorbeeld een deel van de opbrengsten terug te laten vloeien naar de mensen die in de buurt van de windmolens wonen. Dat hoort bij coöperatieve ontwikkeling en wordt van ons geëist.

Is wind energie net zo duurzaam als zonne-energie?

Het is maar hoe je het bekijkt. Het is duurzamer, want veel efficiënter. Eén windmolen van 145 meter kan net zoveel opwekken als 25.000 panelen. En juist ook in de winter en 's nachts als de zon niet schijnt. Maar een windmolen is een enorm ding, waarin veel staal en zeldzame metalen zijn verwerkt. En die materialen kunnen nog niet allemaal worden gerecycled. Dat stuk is bij zonnepanelen verder ontwikkeld. Daarbij is een windmolen een enorm object, waar soms vogels tegenaan vliegen, en dat geluid produceert. Zonnepanelen doen dat niet. Die leg je neer en je hoort verder niks.

Ik las laatst dat het recyclen van oude panelen een behoorlijk probleem is. Oude panelen worden grootschalig vernietigd en dat afval is geen fris afval. Hoe moeten we dit probleem aanpakken?

De meeste zonnepanelen gaan 25 jaar mee. We verwachten dat het hergebruik van grondstoffen de komende jaren een groot onderzoeksgebied wordt. Hoe recyclen we die dingen en wat doe je dan met de tweedehands afvalstoffen? Kunnen daar weer zonnepanelen van gebouwd worden, of iets anders? Dit is een van de vraagstukken natuurlijk. Het circulaire denken, ook op dit terrein.

Op de energiemarkt wordt gul geschermd met de termen duurzaam en groene energie. Ook op jullie website wordt het woord duurzaam veel gebruikt. Kun je uitleggen hoe dat precies zit met groene en duurzame energie?

Stel, je wordt lid bij ons. Dan ga je energie afnemen via ons landelijke collectief genaamd *om | nieuwe energie*. Dat betekent automatisch dat jouw stroom dan lokaal wordt opgewekt door zonnepanelen op onze zonnedaken, op het dak van ateliercomplex *Nieuw en Meer* bij de Nieuwe Meer, bij de windmolen in het Westelijk Havengebied van *Havenwind*, of door de andere coöperaties binnen om. Wij kopen dus geen certificaten om zogenaamd 'groene' stroom te leveren. Wij doen het echt.

.....
Wij kopen dus geen certificaten om zogenaamd 'groene' stroom te leveren.

.....
Wij doen het echt.

De meeste mensen weten niks over certificaten, die zien alleen dat iedereen zogenaamd groene of duurzame stroom aanbied. Waar zit het verschil tussen jullie en andere zogenaamd duurzame aanbieders?

Het verschil is dat wanneer wij zeggen dat onze stroom afkomstig is van een zonedak uit de Noorddoostpolder van een van onze collega-coöperaties, dat ook echt zo is. Dus geen stroom uit het buitenland, wigewassen door middel van een certificaat. Een certificaat is trouwens een garantiebewijs van een buitenlandse stroomaanbieder, die dat certificaat verkoopt zonder de bijbehorende groene stroom te leveren. Als voorbeeld: een Noorse waterkrachtcentrale verkoopt zijn stroom aan omwonenden maar verkoopt zijn certificaat 'stroom uit de waterkrachtcentrale' apart, op een vei-

ling, aan bijvoorbeeld een Nederlandse energieleverancier. Die energieleverancier kan met het certificaat laten zien dat men goed bezig is, terwijl het feitelijk in een kolencentrale of een gascentrale stroom opwekt. Het is een nogal ingewikkeld verhaal. Dit komt doordat veel consumenten graag groene stroom kopen en er niet voldoende voorhanden is in Nederland. De Consumentenbond heeft in het jaarlijkse onderzoek naar groene stroomleveranciers, dat vorige week is gepubliceerd, gepleit voor veel meer duidelijkheid waar de stroom vandaan komt.

Op welke doelgroep is Amsterdam Energie gericht? Wie moet bij jullie wezen?

Iedereen die schone stroom wil gebruiken! En mensen die zonnepanelen willen kopen, maar dat nu niet kunnen. Wij ontwikkelen volgens de CSE regeling voor coöperatief aangelegde daken. Als jij een dak hebt waar vier zonnepanelen op kunnen voor jezelf, dan heb je ons niet nodig. Je belt een installateur en klaar is kees. Als je zelf geen dak hebt, woont in een groot appartementencomplex met een collectief dak, of huurt bij een woningbouwcorporatie, dan kun je toch meedoen aan de energietransitie door middel van de coöperatieve ontwikkeling. Wij richten ons dus op Amsterdammers die in zo'n situatie zitten. Als jij onder een dak woont waar 200 panelen op kunnen, kun jij dat hoogstwaarschijnlijk niet in je eentje betalen. Via ons model kan het wel en kunnen je burens en buurtbewoners ook meedoen. We doen dit overigens in onze dochtercoöperatie *Onze Zon Amsterdam*. *Onze Zon* ontzorgt: wij doen al het voorwerk, we hebben alle technische kennis en we zorgen voor al het onderhoud, gedurende 25 jaar.

In jullie manifest lees ik een aantal keer het woord kleinschalig. Dat klinkt mij als muziek in de oren omdat we naar mijn idee vooral door onze drang naar groei en grootschaligheid de grip verliezen. Kleine schaal is overzichtelijker, makkelijker te sturen en aan te passen. Maar hoe pak je met kleinschaligheid een enorm, wereldwijd probleem aan? Is het een optie dat jullie werkwijze zich verder verspreidt. Als een soort open source idee dat iedereen op kan pakken en zelf op kan zetten of willen jullie zelf ook groot worden?

Wij willen in Amsterdam groter worden zodat we meer kunnen doen, sneller kunnen werken en harder met onze vuist op tafel kunnen slaan bij woningbouwcorporaties die moeilijk doen. In een stad met 850.000 mensen willen we meer leden werven en we denken dat dat zeker kan. Lokaal opgewekte energie, schoon, efficiënt en duurzaam kan je het best lokaal organiseren. Dus wij hoeven niet uit te breiden buiten de grenzen van Amsterdam. En inderdaad, de coöperatieve wereld gaat uit van kennis en ervaring delen, en samenwerken.

Je zegt net dat er corporaties zijn die moeilijk doen. Wat moet ik me daarbij voorstellen?

Corporaties bezitten een aanzienlijk deel van de Amsterdamse woningen. Daar houden ze zelf graag controle over en grip op, en zij hebben meestal plannen voor de korte en lange termijn van hun bezit. Derden, andere partijen, die iets willen op hun dak, vinden ze onhandig en ingewikkeld, dus die houden ze liefst van hun daken af. Bovendien is het voor corporaties ook aantrekkelijk om zelf hun daken te beleggen met zonnepanelen en de kosten te verrekenen in de huur of de servicekosten. Coöperatief ontwikkelde daken gaan uit van een ander verdienmodel, waarbij de corporatie niet de eigenaar is en de opbrengst bedoeld is voor de deelnemers aan het project. Een vraag om een dak te mogen ontwikkelen zet de discussie ook op scherp bij de corporatie: wat willen we eigenlijk met dit blok? Renoveren, slopen, onderhoud op enig moment? Daar heeft men niet altijd zin in en tijd voor, en zeker niet als deze discussie wordt aangezwengeld door buitenstaanders.

Als we het trouwens hebben over groot worden, wat is de potentie in Amsterdam? Hoeveel ongebruikte dakruimte is er over een welk deel van het Amsterdamse energieverbruik kunnen we dekken als we alles vol zouden leggen met zonnepanelen?

Er is nog een groot potentieel aan dakruimte, maar het is niet genoeg voor de volledige energiebehoefte. Verrassend weinig eigenlijk. Als alles vol zou liggen zou dat nog steeds maar ongeveer 10% zijn van wat we nodig hebben. Daarbij komt het probleem dat we 's zomers heel veel zonne-energie hebben, 's winters en 's avonds niet. Er moet dus veel andere energie bij om de haven, de universiteiten, industrie, ziekenhuizen, spoorlijnen, etc. draaiende te houden.

Hoe zit het met de ontwikkeling van de zonnepanelen en opslag van opgewekte energie? De zon geeft veel meer energie dan onze zonnepanelen opvangen dus met sterk verbeterde panelen zouden we veel meer kunnen opwekken. En idealiter wil je zelf je opgewekte energie opslaan. Wanneer wordt die opslag betaalbaar? Daar wordt aan gewerkt. Acht jaar geleden

deed de Gemeente Amsterdam mee in een Europees project om te onderzoeken hoe je elektrische auto's zou kunnen inzetten om energie op te slaan gedurende de dag. Om die energie 's avonds te kunnen gebruiken, in huis, met de auto als een batterij. Hoe sla je het op is de vraag van de toekomst. Een idee is om de overtollige energie te gebruiken om waterstof te genereren. In Noorwegen gebruiken de waterkrachtcentrales 's zomers de energie die ze niet kwijt kunnen op het net om het water weer omhoog te pompen, zodat het 's winters weer door de waterkracht turbines kan vallen.

Hoe zien jullie de rol van de politiek in de energie opgave? Wat zou de politiek volgens jullie wel en niet moeten doen om als land en als wereld duurzamer, zuiniger en eerlijker met energie om te springen?

Onomwonden kiezen voor duurzaam, ophouden met de subsidies op fossiel, en echt doorpakken op de ondersteuning van nieuwe groene technologie. Echt stelling nemen en durven te zeggen dat het pijn gaat doen. Duurzaam zijn betekent dat zowel burgers als bedrijven bepaalde dingen niet meer kunnen doen, of dat sommige dingen veel duurder worden. Vliegen bijvoorbeeld, of autorijden.

Wat zouden bedrijven en burgers niet meer kunnen of moeten doen als we echt duurzaam willen worden?

We willen alsmaar meer, groter, beter, hoger, duurder en verder. We zijn verslaafd aan het idee van groei, dat groei de motor is van de economie en dat je dus moet consumeren, omdat je de wereld anders in de ellende stort. Dat idee, daar moeten we vanaf. 'Less is more' is soms moeilijk, maar we zouden dat echt moeten omarmen.

Hoe kunnen mensen zich bij jullie aansluiten? Wat zijn de voor- en nadelen van bij jullie aansluiten?

Wij hebben geen 'basislidmaatschap'. Als je lid bent, komt dat omdat je iets met ons te maken wilt hebben. Dit is een verschil tussen ons en andere coöperaties, waar je meestal een jaarlijks bedrag, of een eenmalig bedrag, betaalt om lid te worden. Mensen kunnen lid worden via onze website, en dan gaan ze energie afnemen via *om | nieuwe energie*. Of je bent lid omdat je zonnepanelen wilt kopen in de coöperatieve subsidieregeling op een van onze daken. Als lid heb je zeggenschap over wat wij doen. Meer windmolens, minder windmolens, warmte projecten ja of nee, en meer van dit soort dingen. Als je na de ALV komt, kun je daar over meebeslissen. Als klant van *om*, ons landelijke collectief, weet je zeker dat de winst niet verdwijnt naar aandeelhouders, maar naar service, ontwikkeling van meer duurzame energie opwekking, en een lagere overhead van de organisatie, wat weer een lager tarief betekent. Het is een andere bedrijfsvoering, gedreven op waarden, en daar werk je als lid aan mee.

Je kunt ook deelnemen aan energieopwekking door panelen te kopen, of deel te nemen aan de windmolens. Bij ons kun je zo veel deelnemen aan de energietransitie als je wilt. Ook als je zelf geen mogelijkheden hebt in je eigen huis of op je eigen dak. Dat is het voordeel. Het nadeel is dat je niet gelokt wordt met een aantrekkelijke korting voor een langjarig contract, want dat doen we niet. Dat vinden we zonde van het geld. Geen korting, en de tarieven zijn ook niet het allerlaagst. Je hebt prijzknaller tarieven, maar dat is grijze stroom, die is niet groen opgewekt. Een ander nadeel is dat wij, specifiek *Amsterdam Energie*, dus geen lidmaatschap zonder iets anders kennen. Je kunt bij ons geen tienjes-lid worden. Er zit altijd een actieve keuze voor iets wat wij aanbieden aan vast.

www.amsterdamenergie.nl
www.onnezonamsterdam.nl
www.samenom.nl

Abel van Gijlswijk van Hang Youth over *Kapitalistisch Realisme* van Mark Fischer

Waarschijnlijk is dit mijn favoriete boek. Nog voor ik het had uitgelezen besloot ik er een flinke stapel van in te slaan, om die aan mijn vrienden op te dringen. In de meeste gesprekken die ik voer en liedjes die ik schrijf, sijpelt een beetje Mark Fisher de wereld in. Er bestaan geen andere boeken die zo handzaam en zo leesbaar zijn, en toch zo stijf staan van de hersenpan verruimende inhoud. Verplichten op scholen en grote kartonnen promotiebakken met *Kapitalistisch Realisme* op de toonbanken van alle AKO's in de hele wereld, als het aan mij lag!

In de meeste gesprekken die ik voer en liedjes die ik schrijf, sijpelt een beetje Mark Fisher de wereld in.

Want door Mark Fisher snap ik de dingen beter. Door de lens van dit boek begrijp ik bijvoorbeeld ineens die andere belangrijke Mark, te weten Mark Rutte. Waar ik voorheen VVD-beleid als puur kwaadaardig en onzinnig placht te zien, snap ik nu dat Rutte en consorten simpelweg heilig geloven dat ze realistisch handelen in een kapitalistische wereld waar zij niets aan kunnen veranderen, laat staan dat andere mensen dat zouden kunnen. Dat maakt ze tot neoliberalen: liberalen, tenzij het kapitalisme anders van ze verlangt, met alle tegenstrijdigheden van dien. Een nog grotere openbaring is dat niet alleen de VVD, maar in zekere mate ook alle andere rechte partijen dit geloven, en zelfs – en hier wordt het sappig – ook de linkse partijen. Sterker nog, links- of rechtsom gelooft de hele westerse wereld in een versie van deze waarheid. Ook jij, ook ik. Het is een diepgeworteld geloof waar je je niet zomaar van bevrijdt.

‘Geloof’ is hier het sleutelwoord, want er valt op geen enkele manier hard te maken dat het leven op aarde zich nu eenmaal vanzelf schikt naar de regels van het kapitalisme. Dat is een idee, een ideologie, een geloof – compleet met haar eigen sprookjes en mythen, die zich verspreiden via cultuur. Dit klinkt misschien ingewikkelder dan het is, want we hebben het gewoon over populaire cultuur. Films, series, liedjes, games, AKO-bestsellers, al die shit. Die verbinding tussen hardcore filosofische theorie en populatuur zorgde er bij mij voor dat er kwartjes begonnen te vallen. Angstaanjagend ook, het idee dat de meeste Netflix-series waarnaar je kijkt, doorspekt zijn van kapitalistische ideologie. Anderszins best handig, zo demonstreert Fisher. Hij ontleedt en gebruikt die populcultuur om uit te leggen wat de interne logica ervan is en hoe die zich verspreidt en vermenigvuldigt.

Een van de manieren waarop de kapitalistische ideologie zichzelf voedt (en hier ga ik persoonlijk van steigeren), zegt Fisher, is dat zij alle weerstand neutraliseert door die zich eigen te maken. In haar drang naar vernieuwing slokt zij alles op wat riek naar vernieuwing, om het uit te poepen als iets wat je kunt kopen. Er zijn geen uitzonderingen, zelfs niet als die vernieuwing is ge-

boren uit protest tegen het kapitalisme zelf. Een Sex Pistols t-shirt van de H&M, Squid Games, je snapt het wel. Kun je in die situatie nog subversieve cultuur maken die een verschil kan maken? En zo ja, hoe? En zo nee, wat zijn we dan eigenlijk aan het doen met z'n allen? Want als het kapitalisme zich verspreidt via cultuur, hoop je natuurlijk dat het antikapitalisme daar misbruik van kan maken. Hoe komen we anders ooit van het kapitalisme af?

Bestaat punk nog?

De vraag die Fisher eigenlijk stelt, en sta me toe de boel enigszins te banaliseren, is: ‘Bestaat punk nog’? Wat natuurlijk de allerpunkste vraag is die een mens zichzelf kan stellen. Bij mij – punkzanger bij nacht, muzieklabelbaas bij dag – houdt dat de moederen bezig. Als punkband staat je al kritiek te wachten als je band-merchandise verkoopt, want dat levert geld op en is dus iets met kapitalisme. Als je op een groot podium speelt en entree vangt, verloochen je volgens de punkreglementen je principes. Een deel van de punk-scene gelooft dus overduidelijk heilig dat punk nog steeds bestaat. Ik heb zelf ook het vermoeden dat punk nog bestaat, maar ik denk dat het anno 2021 toch iets complexer ligt. Want is het niet een tikkelteje naïef om van bands te verwachten dat ze zich volledig buiten het kapitalisme bewegen? Moeten we ons niet afvragen wat punk moet zijn als punk niet blijkt te bestaan?

Er zijn hoeken van het internet die ik frequenteer, waar het Kapitalistisch Realisme reeds geldt als een cliché. In memes wordt het boek weggezet als een handleiding voor nihilisten en Mark Fisher als het archetype van de depressieve doemdenker. In een ironische wending van het universum is het boek zelf inmiddels bezig zoiets als een Sex Pistols t-shirt bij de H&M te worden. De reden daarvoor is vermoedelijk de schijnbaar uitzichtloze toon van het boek: punk bestaat niet, alles is verloren. Fishers persoon helpt daar niet bij, hij was een depressieve proto-internetnerd, die uiteindelijk zelfs een einde aan zijn leven maakte. Toch lees ik *Kapitalistisch Realisme* anders. Hoopvoller. Het is volgens mij meer een aanzet en minder een conclusie. In een serie lezingen die Fisher na het verschijnen van Kapitalistisch Realisme gaf, probeerde hij zich een wereld voorbij het kapitalisme voor te stellen. Daarvoor ging hij op zoek naar post-kapitalistisch verlangen, waarbij we ‘verlangen’ in de Freudiaanse zin moeten zien. Wat dat precies betekent begrijp ik niet helemaal – iets met seks en de dood, en Mark Fisher hing zichzelf op voor hij die lezingenserie af kon maken, dus weten zullen we het nooit precies. Althans, niet hoe hij het voor zich zag. Wat we wel kunnen doen, is zelf blijven nadenken. Ons hoopvolle werelden inbeelden, oude denkvinen afschudden, punk opnieuw uitvinden. Dus ik stel voor dat we dat doen.

Kapitalistisch Realisme, de Nederlandse vertaling van Capitalist Realism van Mark Fisher, komt begin februari uit bij uitgeverij Starfish Books www.starfishbooks.org

Hoe nu verder met de woonstrijd?

Na maanden van onderhandelen was het er half december dan eindelijk: een regeerakkoord tussen VVD, CDA, D66 en Christenunie. Of we er blij mee moeten zijn, is een tweede.

Door veel commentatoren is het akkoord (natuurlijk ook door het moment waarop het naar buiten kwam) een ‘sinterklaasakkoord’ genoemd. Als dat al klopt, is het wel een Sinterklaas die nogal veel sigaren uit eigen doos cadeau doet. Want hoe moet je het anders interpreteren dat het aanstaande kabinet-Rutte IV heel veel ellende die de kabinetten-Rutte I, II en III hebben aangericht, plotseling wil gaan repareren?

Als we ons op de woonparagraaf uit het regeerakkoord richten, is een van de opvallendste zaken dat de zogeheten ‘verhuurderheffing’, in 2013 door de laatste minister van Wonen, Stef Blok (VVD) ingevoerd tijdens het kabinet-Rutte II, geleidelijk aan wordt afgebouwd (maar pas helemaal aan het einde van de rit van het nieuwe kabinet zal zijn afgeschaft). Deze verhuurderheffing is een soort belasting op sociale huurwoningen, die sinds 2013 bijna 12 miljard euro heeft opgebracht, betaald door de woningcorporaties. Destijds werd deze heffing ingevoerd met als doel de staatskas te vullen na de economische crisis van 2008/2009. Maar het netto-effect ervan was dat de corporaties minder geld overhielden voor de bouw van sociale huurwoningen, zodat deze sector in de loop der jaren steeds verder is gekrompen.

Op het eerste gezicht is er dus alle reden om te juichen. Maar net als bij veel andere onderdelen van het nieuwe regeerakkoord loont het de moeite de tekst van de woonparagraaf nader te ontleden. Want bij *close reading* begint het positieve beeld toch enigszins te kantelen. Veel voorgestelde maatregelen lijken zó uit het neoliberale handboek van Margaret Thatcher te komen, dat erop gericht was zo veel mogelijk mensen in een koopwoning te krijgen. Op die manier zouden deze mensen bij verkiezingen eerder geneigd zijn in hun ‘eigen belang’ (namelijk als huizenbezitters) te denken, en dus op een partij te stemmen die het huizenbezit hoog in het vaandel heeft (in het geval van Groot-Brittannië de Conservatieven, in het geval van Nederland de VVD).

De komende tijd zal er veel vergaderd en gepraet worden over deze kwestie. Ook AA doet een duit in het zakje door het organiseren van een **AA Talk op vrijdag 11 februari** met als thema **“Hoe nu verder met de woonstrijd?”** Op deze bijeenkomst zal getracht worden de contouren te schetsen van een zo effectief mogelijke strategie om het woonbeleid daadwerkelijk te hervormen.

Kortom, er valt wel iets af te dingen op de inhoud van het akkoord. Nog afgezien van het bovenstaande is het belangrijkste bezwaar dat er in de tekst met geen woord gerept wordt over het in de grondwet en internationale verdragen vastgelegde recht op een woning, een dak boven je hoofd. Als dat niet het uitgangspunt is, kun je nog zo veel woningen bouwen, maar als die te duur zijn voor de doorsnee woningzoekende, schiet je er niks mee op.

Wat betekent dit alles nu voor de woonstrijd, die de afgelopen maanden een grote vlucht heeft genomen dankzij de massale woondemonstraties in diverse steden? Hebben die demonstraties geleid tot een fundamentele moerwijziging, of wordt er slechts ‘voor de Bühne’ gespeeld en verandert er in wezen niets aan het beleid? De reacties uit de hoek van de woonbeweging zijn vooralsnog niet mals. Er wordt geëist dat de verhuurderheffing onmiddellijk wordt afgeschaft (en niet pas over vier jaar) en dat de huren voorlopig bevroren moeten worden. Er wordt gesteld dat er veel te weinig geld ter beschikking komt voor de huisvesting van de mensen met de laagste inkomens. En er wordt vooral gezegd dat er nog steeds geen afstand wordt genomen van het marktdenken, met alle negatieve consequenties van dien (ruim baan voor grote beleggers op de ‘woningmarkt’).

Het is de vraag of het soort acties dat tot dusver is gevoerd op de langere termijn nog wel zo effectief is. Demonstreren, de straat op gaan om je ongenoegen te uiten, is natuurlijk prima, maar is het wel genoeg? Wordt het geen tijd voor steviger actievormen, in de sfeer van de burgerlijke ongehoorzaamheid (zoals huurstakingen, bezettingen en blokkades)? En, *last but not least*, moeten we niet weer massaal gaan kraken, net zo lang tot het kraakverbod van tafel is en het volkshuisvestingsbeleid er werkelijk weer op gericht is om iedereen aan een betaalbare woning te helpen?

De komende tijd zal er veel vergaderd en gepraet worden over deze kwestie. Ook AA doet een duit in het zakje door het organiseren van een **AA Talk op vrijdag 11 februari** met als thema **“Hoe nu verder met de woonstrijd?”** Op deze bijeenkomst zal getracht worden de contouren te schetsen van een zo effectief mogelijke strategie om het woonbeleid daadwerkelijk te hervormen.

Ik denk dat we veel van onze vorming los moeten laten Handan Aydin over haar theaterprogramma Amsterdam Talks Sex

Sinds 2020 maakt Handan Aydin in het Pleintheater in Oost het programma Amsterdam Talks Sex (amsterdamtalkssex.com). Haar doel: seksualiteit anders definiëren. Ik sprak Handan over haar kijk op seksualiteit en consent, haar Turks-Nederlandse achtergrond en praten over gevoel. “Ik probeer in de gesprekken die ik voer een soort openheid en intimiteit te creëren die ik ook in seksualiteit zelf verlang.”

Handan voor het Pleintheater in Amsterdam-Oost © Niels Niessen

We ontmoeten elkaar in het Pleintheater in de Oosterparkbuurt. Het is koud buiten en de stad is dicht vanwege de *lockdown*. Handan, die in Haarlem woont, is met een OV-fiets de stad doorgefietst voor een aantal afspraken en nu zitten we hier in een verder leeg Eetlokaal, deel van dit theater waar ze sinds 2010 *Amsterdam Talks Sex* presenteert. Ik vraag haar naar de insteek van haar programma.

In de intro-leader van *Amsterdam Talks Sex* hoort de toeschouwer dat je seksualiteit anders wil definiëren. Waarom is een andere definitie van seksualiteit nodig?

Omdat seksualiteit nu vaak te smal wordt gedefinieerd. Het gaat om communicatie met elkaar, open durven te praten, dingen durven te benoemen en zonder schaamte dingen te kunnen bespreken. Waarom zouden we dat niet kunnen? Seks is iets dat we bijna allemaal doen of zouden willen doen. Seks zou dus eigenlijk heel normaal moeten zijn. Waarom doen we er dan vaak zo gek over?

Seks is deel van onze basis, net als school en bewegen. En dan mag het ook soloseks zijn.

Het is veel moeilijker om het over gevoel te hebben, om bijvoorbeeld te praten over hoe het is om homoseksueel te zijn als je uit een andere cultuur komt.

Maar het is geen *Spuiten en Slikken* (het BNN-programma) dat meer de sensatie zoekt.

Dat was voor mij ook heel belangrijk, dat het geen sensatie wordt. Want ik kan heel makkelijk twee mensen vinden die aan BDSM doen en hen vragen om iets voor te doen. Maar het is veel moeilijker om het over gevoel te hebben, om bijvoorbeeld te praten over hoe het is om homoseksueel te zijn als je uit een andere cultuur komt. Of over hoe dat nu precies zit in relaties tussen een oudere vrouw en een jongere man. Ik kies de onderwerpen met name uit eigen nieuwsgierigheid en word daar inmiddels ook bij geholpen door een kleine redactie.

Hoe nodig je mensen uit om over hun gevoel te praten? Dat is een beetje een vaardigheid geworden. Ik vertrouw op mijn nieuwsgierigheid. Ik heb veel gesprekken gevoerd, ook als coach. Inmiddels weet ik dus wel een beetje hoe ik moet praten met die persoon tegenover me. En hoe ik mensen kan laten praten. *Amsterdam Talks Sex* vindt weliswaar plaats in een theater, maar binnen het programma probeer ik toch een afgesloten en intieme setting te creëren. Om een voorbeeld te geven: ik had een keer een dame in mijn programma die vooraf aangaf wél te willen praten over haar lesbisch zijn maar niet over seks. Daarin was ze heel duidelijk. En ik dacht: oké, *Amsterdam Talks Sex* maar we gaan het niet over seks hebben. Maar ze zat er nog geen vijf minuten en het gesprek ging al over seks. Toen moest ik wel lachen in mezelf.

En was het neem ik aan mét haar consent dat het gesprek toch over seks ging? Ja hoor! Ze zei ook zelf: oké nu praat ik dus toch over seks. Het punt is: veel mensen zijn bang dat als je in zo'n programma zit je opeens allemaal dingen gaat zeggen die je eigenlijk niet wil zeggen. Maar dat is niet mijn bedoeling. Ik wil mensen in het gesprek juist veiligheid bieden. Dat mensen zich niet beoordeeld of veroordeeld voelen. Ook dat is intimiteit. Nu ik er zo over nadenk is dit wel een parallel tussen seksualiteit zelf en mijn gesprekken erover. Ik verwacht een soort openheid en intimiteit die je ook in seksualiteit mag verlangen.”

Ik wil mensen in het gesprek juist veiligheid bieden. Dat mensen zich niet beoordeeld of veroordeeld voelen. Ook dat is intimiteit.

In Amsterdam Talks Sex benadruk je af en toe je biculturele achtergrond, als je je tenminste identificeert met die term “bicultureel.” Hoe heeft die achtergrond je gevormd?

Wat is bicultureel? Als mensen naar mijn identiteit vragen zeg ik mijn naam: Handan. ‘Waar komt die naam vandaan,’ vragen ze dan, ‘ben je dan ook Turks?’ Maar maakt

het uit? Mijn Nederlands is beter dan mijn Turks, dat weet ik wel. Ik ben opgegroeid en getogen in Stadskanaal in Groningen. Het was daar enorm gereformeerd al had ik dat toen niet door. Ook dat heeft me gevormd. Weet je, veel vorming is helemaal niet zo leuk en ook helemaal niet zo goed voor ons. Ik denk dat we veel van onze vorming juist los zouden moeten laten. De vorming die ik voor mezelf zoek zit ‘m niet in de Turkse cultuur of in de Nederlandse cultuur. Het zit ‘m in de mensen die ik vind. Of ik daar een goede klik mee heb. Of ik mezelf kan zijn met vrienden en over dingen kan praten waar ik het over wil hebben.”

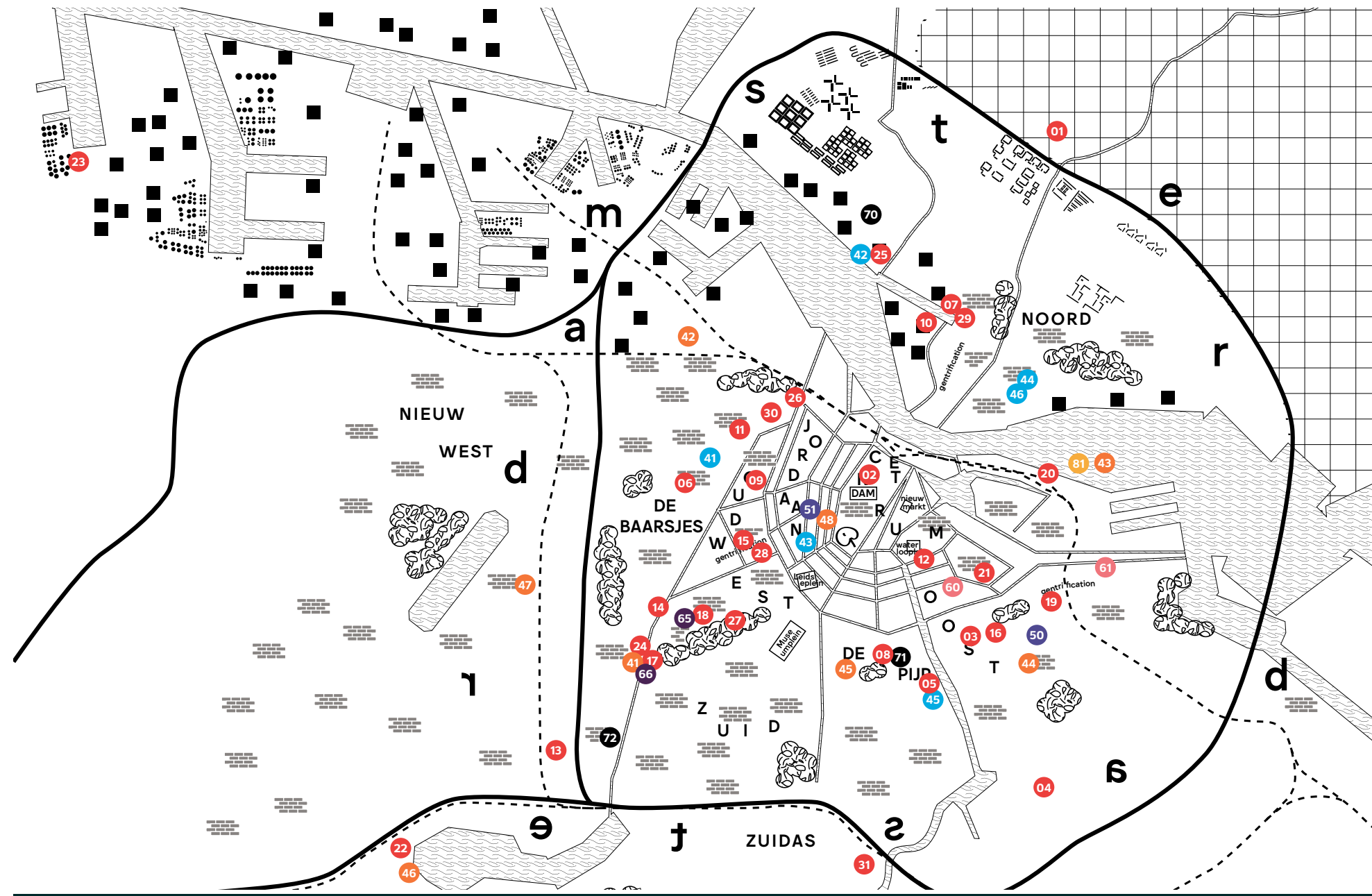

Tot slot, hoe is het gesteld met de seksuele openheid in Amsterdam? Amsterdammers zijn redelijk open, maar hangt er vanaf waar in Amsterdam je bent. Amsterdam is niet meer zo sex, drugs en *rock 'n roll* als dat het ooit was, maar daar moeten we ook niet meer naar terug kijken na *MeToo* en de andere emancipatiebewegingen die we hebben gehad. Ik hoop dat dingen veranderd zijn, dat vrouwen het steeds raarder gaan vinden om als twee techrings te worden behandeld. Dat mag toch niet. Ik blijf seksualiteit een interessant onderwerp vinden. Hoe elke persoon er toch néf weer anders tegenaan kijkt, en al dan niet de vrijheid heeft om er op een bepaalde manier tegenaan te kijken. Ik krijg zoveel berichten van dames met een moslimachtergrond die zeggen: wauw, dat je dit doet, al heb ik ook heel slechte reacties gehad, mensen die boos worden.”

Daar heb ik eigenlijk niet naar gevraagd, naar hoe de Turkse gemeenschap of de moslimgemeenschap in Amsterdam naar je programma kijkt. Ik was vorige week bij een soort kerstborrel en daar was een Turkse dame die ik kende en ze zei tegen een andere dame: Handan doet *Amsterdam Talks Sex*. En die vrouw zei: Wat? Doen wij dat? Dan merk ik dat het wat met mensen doet. Veel Turkse mensen vinden het allemaal heel erg gedurfd. Ook Nederlandse vrouwen trouwens. En ik vind het zo gek dat mensen het zo gedurfd vinden. Want alles wat ik zeg is nou niet bepaald van dat je zegt: wat gedurfd!”

Dit is een ingekorte versie van het interview. Voor het hele gesprek—over consent, ontworteling en ook puppies en yin—kijk op: www.amsterdamalternative.nl/articles.

map // Amsterdam city map // Amste

More info on our website

www.amsterdamalternative.nl

Stichting Urban Resort ontwikkelt en beheert broedplaatsen voor kunstenaars, ambachtslieden, zzp'ers en starters.

In onze panden realiseren we betaalbare (woon-)werkruimtes voor cultureel en creatief Amsterdam.

Meer weten? www.urbanresort.nl

Join

the collective!

Become

a member of

Amsterdam Alternative

www.amsterdamalternative.nl/join

Participating venues

- 01 ADM (Slibvelden)**
Cultural free zone
Buikslotermeerdijk 95
adm.amsterdam
- 02 Astarotheatro**
Theatre, arts, discussion...
Sint Jansstraat 37
astarotheatro.com
- 03 Badhuis theater**
Independent, community theatre
Boerhaaveplein 28
badhuis.theater.nl
- 04 Bajesdorp**
Under construction
Wenckebachweg 12-46
bajesdorp.nl
- 05 Cinetol**
Workspaces, live-music, arts
Tolstraat 182
cinetol.nl
- 06 Cultureland**
Culture, nature, Artist In Residence
Admiraal de Ruyterweg 181
cultureland.nl
- 07 De Ceuvel**
Cafe, workspaces
Korte Papaverweg 2 t/m 6
deceuvel.nl
- 08 De Fabriek**
Woon- werkpand
Van Ostadestraat 233
ostade233.nl
- 09 De Nieuwe Anita**
Culturele ontmoetingsplaats
Fred. Hendrikstraat 111
denieuweanita.nl
- 10 De Ruimte**
Cultural space, bar, restaurant...
Distelweg 83
cafederuimte.nl
- 11 Filmhuis Cavia**
Counter culture cinema
Van Hallstraat 52-1
filmhuiscavia.nl
- 12 Fort van Sjakoo**
Kritische en opstandige literatuur
Jodenbreestraat 24
sjakoo.nl
- 13 Kaskantine**
Café, restaurant and urban farm
Handbalstraat 1
kaskantine.nl
- 14 Kostgewonnen**
Woon-werkpand
Derde Kostverlorenkade 34
kostgewonnen.nl
- 15 LIMA**
Platform for media art
Arie Biemondstraat 111
li-ma.nl
- 16 Nieuwland**
Self-built space for living and working
Pieter Nieuwlandstr. 93-95
nieuwland.cc
- 17 OCCII**
Onafhankelijke Cultureel Centrum
Amstelveenseweg 134
occii.org

Participating venues

- 18 OT301**
Living, working, public spaces
Overtoom 301
ot301.nl
- 19 Plein Theater**
Stage for theatre, dance, music...
Sajetplein 39
plein-theater.nl
- 20 Pakhuis Wilhelmina**
Artist studios and public venues
Veemkade 572
pakhuiswilhelmina.nl
- 21 Plantage Dok**
Living, working, public spaces
Plantage Doklaan 8
plantagedok.nl
- 22 Rijkshemelvaartdienst**
Gekraakt terrein, ateliers, keuken...
Oude Haagseweg 58
rijkshemelvaart.com
- 23 Ruigoord**
Idealistisch oord voor kunstenaars
Ruigoord 76
ruigoord.nl
- 24 Theatro Munganga**
Cozy, artistic, social theatre
Schinkelhavenstraat 27hs
munganga.nl
- 25 Treehouse, NDSM**
Ateliers, publieke ruimte
T.T. Neveritaweg 55-57
treehousesndsm.com
- 26 Volta**
Venue for local bands and artists
Houtmankade 336
voltaamsterdam.nl
- 27 Vondelbunker**
Free cultural and activist space
Vondelpark 8
vondelbunker.nl
- 28 WG foundation**
Artist studios, exhibition space...
WG Plein t/o nr 80
puntwg.nl
- 29 Workshop op de Ceuvel**
Woonark, theater en studio
Korte Papaverweg 6c
workshop.nu
- 30 Zaal100**
Voor vanalles, maar niet voor alles
De Wittenstraat100
zaal100.nl
- 31 Zone2Source**
Art, nature, technology
Amstelpark
zone2source.net

Other alternative places

- 41 Anarchistic library**
Library, books,
1e Schinkelstraat 14-16
agamsterdam.org
- 42 Buurtboerderij**
Eat, drink, chill, relax, outside
Spaardammerdijk 319
buurtboerderij.nl
- 43 Einde van de wereld**
Restaurant, events
Javakade 61
eindevandewereld.nl
- 44 Joe's Garage**
Autonoom sociaal politiek centrum
Petroriusstraat 43
joesgarage.nl
- 45 Molli**
Squatters bar
van Ostadestraat 55 hs
molli.squat.net
- 46 Nieuw en Meer**
Kunst- en bedrijventerrein
Oude Haagseweg 51
nieuwenemeer.nl
- 47 VLLA**
Bar, Podium, Club
Willem Roelofsstraat 9
vlla.nl
- 48 Vrankrijk**
Livin, working, events, bar
Spuistraat 216
vrankrijk.org
- 50 Framer Framed**
Platform voor kunst en cultuur
Oranje-Vrijstaatkade 71
www.framerframed.nl
- 51 Kunstverein**
Art, lectures, publications
Hazenstraat 28
www.kunstverein.nl

Recommended bars

- 41 Butchers Tears**
Small brewery and proeflokaal
Jan van Galenstraat 10
butchers-tears.com
- 42 Pilek**
Bar, restaurant, live stage, terrace
T.T. Neveritaweg 59
pilek.nl
- 43 Saarein**
Brown bar with big lesbian crowd
Elandsstraat 119-HS
saarein2.nl
- 44 Skate cafe**
Skateboarding, bar, food
Gedempt Hamerkanaal 42
skatecafe.nl
- 45 Tolbar**
Nice selection of beers
Tolstraat 182
tolbar.nl
- 46 Walhalla Craft beer**
Beer brewery / bar
Spijkerkade 10
walhallacraftbeer.nl

Kitchen

- 65 De Peper**
Vegan culture kitchen
Overtoom 301
ot301.nl
- 66 MKZ (Binnenpret)**
Vegan food
Eerste Schinkelstraat 16
binnenpr.home.xs4all.nl/mkz.htm

Workspace

- 70 Workspace GWA - NDSM**
Print lab, silkscreen, bookbinding
NDSM-plein 27
grafischwerkcentrumamsterdam.nl
- 71 Smerig fietsenwerkplaats**
Bicycle workshop
Van Ostadestraat 233-E
ostade233.nl/smerig
- 72 Helicopter**
Music rehearsal studios
Helicopterstraat 8
www.helicopteramsterdam.nl

Bookshop

- 81 Boekhandel van Pampus**
Nice bookshop, good coffee
KNSM-Laan 303
boekhandelvanpampus.nl

Art

- 50 Framer Framed**
Platform voor kunst en cultuur
Oranje-Vrijstaatkade 71
www.framerframed.nl
- 51 Kunstverein**
Art, lectures, publications
Hazenstraat 28
www.kunstverein.nl

Mail to: info@amsterdamalternative.nl
For info on how to get listed on this map

The Tigray conflict dividing the Ethiopian diaspora and the dual Pan-African discourse

African Perspective aims at documenting and bringing to the fore Pan-African issues through African voices. In particular, it seeks to tell the stories of the growing African socio-political and cultural movements and communities in Europe and the US and document their impact on Western and African countries

#NoMore protest in Toronto 21-11-2021. Woman holding a banner saying "No one can tear down Ethiopia" © Petros Neguse

More than a year has passed since the beginning of the conflict between the Ethiopian federal Army and the Tigray People's Liberation Front, now joined by the Oromo Liberation Front. The end of November 2021 has seen the government's Army, guided by the Prime Minister, recapture strategic towns and halt the advances of the opposing militants. While the conflict negatively affected the Ethiopian state, it has also impacted its diaspora in Europe and the US, leading to its polarisation and mobilisation.

The main reasons for the war can be found in the contrasting ideology between the two sides of the conflict. The TPLF, which constituted the main faction of the previous

Ethiopian People's Revolutionary Front's (EPRDF) government, aims to maintain the EPRDF's ethnic-federalism with ethnic-based regional governments holding some political, economic, and cultural autonomy. They oppose the current prime minister Abiy Ahmed's government fostering an ethnically and culturally diverse Ethiopia united under a central government. Although the Ethiopian state seems to have the support of China, Turkey, and Iran, the US and other Western countries remain critical of the government, imposing sanctions and promoting a ceasefire. While Western actors play a vital role in the conflict, their intervention is greatly affected by the Ethiopian diaspora.

Mr Merga Yonas Bula, an Ethiopian PhD student at Leipzig University and founder of *The Horn's diaspora* podcast, has researched the transnational Ethiopian diaspora's online activity. As he states in an interview, "The diaspora is the 5th estate. It has been the heartbeat of social movements back in Ethiopia since the student movements of the 1960s. If it weren't for the active Ethiopian student unions in Europe and the US, King Haile Selassie wouldn't have been deposed. The diaspora's economic, political and ideological support makes the formation of oppositional political parties in Ethiopia possible. The same thing is happening now, with national and ethnic-based Ethiopian parties having a strong base in Europe and the US."

Counting more than 2.5 million people, the majority of which reside in the US with significant numbers in Canada, Italy, Germany, Sweden, the United Kingdom, the Netherlands and the Middle East, Ethiopia's diaspora has a significant impact on its country's economic and political development. The diaspora's significance occurs through the billions of dollars in remittances sent annually to Ethiopia, the control of TV stations and online media, and lobbying policymakers, especially in Washington, which has more than a century-long strategic relationship with Addis Ababa. The current Tigrayan war has revived ethnic-nationalist sentiment among the diaspora leading to its division into two groups: Those condemning the Ethiopian government and those backing it. Both sides have mobilised through various means and to promote their political reasons.

Many protests have been organised in 2021 by both sides of the political diaspora. On the 4th of November, Berlin, Stockholm, Ottawa, Washington DC, and other cities, in recognition of the anniversary of the beginning of the Tigrayan war, had protests organised by ethnic Tigrayans and Oromo. People holding Tigrayan and Oromian flags and banners denouncing the Ethiopian government for committing genocide on Tigrayans marched across these cities. On the 21st of November, Ethiopians joined by Eritreans responded by demonstrating in 27 cities in Europe against the US backing of the central government and protesting Western intervention in Ethiopian state affairs and accusing the US of supporting the terrorist groups.

The Ethiopian diaspora has also adopted social media. Tigrayan and Oromia flags and the hashtags #TigrayGenocide, #AbiyMustGo became symbols of an oppressed ethnic group fighting for justice against an authoritarian regime. For the government, Ethiopian and Eritrean flags and the hashtags #Ethiopiaprevails and #NoMore started circulating in support of the Ethiopian government, with denials of crimes against humanity, claimed to have been propagated by Western media without any foundation. While the Tigrayan war and its consequences are the main reasons for the protests, both sides seem to have escalated their reasons of mobilisation to encompass a pan-African motive.

The hashtag #NoMore has acquired a meaning that goes beyond Ethiopian politics to encompass a broader African conflict. Created by Ethiopian and Eritrean activists led by former Al Jazeera and CBS journalist Hermela Aregawi, the hashtag aims at opposing Western media's campaign believed to propagate disinformation, Western economic warfare, and military intervention in Africa, particularly in the Horn of Africa. Moreover, the Answer Coalition and the US-based Black Alliance for Peace, opposing "western military

power to impose western control of African land and resources", co-sponsored the #NoMore marches in support of the Ethiopian state's cause of freedom from Western interference in state politics.

Mr Mesfin, an Ethiopian living 18 years in Dublin, remembering the Adua Battle, when Ethiopian soldiers defeated the Italian Army in 1896, recalls how diverse Ethiopian groups united and led the country to victory, being recognised as powerful nation and a symbol of freedom for other African countries. "The same thing is happening now. Ethiopians think they are fighting against the Americans. That patriotic feeling has come back. The TPLF is now a small problem, and it can no longer stop the bigger battle". While this is a recurring discussion among Ethiopians supporting their government, those that oppose it see a different meaning in the #NoMore movement.

Tigrayan protest in Berlin 04-11-2021 © Kibrom Haiyal

Posts and videos on social media critical of the #NoMore movement understand it as an excuse for the government to continue imposing its power with force and continuing the genocide of Oromo and Tigrayans. "How can we associate the past glorious Ethiopian rulers that have managed to bring to glory all their black people with a government that is killing his own citizens?" writes an Amhara Ethiopian in a Facebook post showing the Ethiopian flag which he defines "ለሰራ ባንዲራ" (sebera bandera), a broken flag.

Mr Mekonnen, a Tigrayan who has been living in Amsterdam for 20 years, looks at the Tigrayan war with great sorrow and disappointment and sees in the Tigrayan protest a fight for justice and freedom. In his opinion, Ethiopia has never been so divided as now. He says, "When we protest, we are not supporting the TPLF. We are protesting for our people. It is not a matter of Ethiopia being one or not. The problem is that power is being imposed by force. If to be Ethiopian, I have to turn my back on my people, I would rather then not call myself Ethiopian."

In November 2021, a joint investigation by the United Nations and the Human Rights Commission created by the Ethiopian government found that both sides of the Tigrayan conflict have committed serious human rights violations. However, the war has acquired a new meaning among the Ethiopian diaspora whose protests and manifestations are guided by motives that transcend the purely local Ethiopian context. These may significantly influence the outcome of the Tigray conflict.

Lutkemeerpolder nog (lang) niet veilig

De ontwikkelingen rond de tussen Amsterdam-Osdorp en Schiphol gelegen Lutkemeerpolder, de laatste biologische landbouwgrond in de omgeving van Amsterdam, volgen elkaar in hoog tempo op. Eind november bleek opeens dat Albert Heijn afzag van de optie waarover de supermarktketen beschikte om in een deel van de polder een distributiecentrum te bouwen. Sinds afgelopen zomer waren er her en der in de stad protesten georganiseerd om Albert Heijn ertoe te bewegen de 'reserveringsovereenkomst' die het bedrijf met projectontwikkelaar SADC had, op te zeggen. Of deze protesten, waarbij onder meer de deuren van achtien filialen in Amsterdam werden dichtgelijmd, uiteindelijk de doorslag hebben gegeven bij het besluit van Albert Heijn om zich terug te trekken, is onduidelijk. Volgens een woordvoerder van het bedrijf oriënteert de supermarktketen zich inmiddels op 'voor ons strategisch interessantere' locaties.

Omdat SADC deels eigendom is van de gemeente Amsterdam, spreken de activisten daar ook het stadsbestuur op aan. Van GroenLinks, de partij van wethouder Marieke van Doorninck (Ruimtelijke Ontwikkeling) hadden ze meer verwacht, maar die partij liet zich - net als een meerderheid van de gemeenteraad - in 2018 overtuigen dat de plannen al te ver gevorderd waren, waardoor het de gemeente een schadevergoeding van tientallen miljoenen zou kosten als er toch een streep zou gaan door de bouwplannen voor de Lutkemeerpolder. Nu Albert Heijn ervan afziet, zien de activisten een mogelijkheid om de hele polder groen te houden en die te gebruiken voor de kweek van groenten voor Amsterdammers.

Het plan om de Lutkemeerpolder te ontdoen van biologische akkerbouw en om de smeden tot een bedrijventerrein is onder verdachte omstandigheden tot stand gekomen door toedoen van VVD-gedeputeerde Ton Hooijmaijers, die later wegens corruptie is veroordeeld. De gemeente zegt er nu niet meer onderuit te kunnen, omdat het anders veel geld zal kosten. Maar projectontwikkelaar SADC is eigendom van drie overheden, waaronder de gemeente Amsterdam. Die kan de stekker uit het hele verhaal trekken en het bestemmingsplan weer terug veranderen naar 'landbouw'. Er ligt een plan Biopolder/Voedselpark klaar, en er zijn investeerders om dat uit te voeren.

Omdat ook in de Amsterdamse gemeenteraad veel twijfel bestond over nut en noodzaak van het vernielen van de Lutkemeerpolder, werd daar, nota bene door de coalitiepartijen, een motie ingediend en aangenomen dat er pas gebouwd zou mogen worden als er een koper zou zijn. Op het industrieterrein in het eerste deel van de polder staat namelijk nog van alles leeg. Nu die koper er niet is, gaan de bouwvoorberendingen echter gewoon door, om de boel dusdanig te vernielen dat er geen weg terug meer is. Een soort tactiek van de verschroeiende aarde. Van de 'kneiterlinkse partijen' die het Amsterdamse stadsbestuur vormen of hun achterban wordt ondertussen weinig tot niets vernomen. SP, PvdA en GroenLinks zijn voornamelijk bezig om de hete kolen uit het vuur te halen voor multinationals als Ahold en Amazon.

SP, PvdA en GroenLinks zijn voornamelijk bezig om de hete kolen uit het vuur te halen voor multinationals als Ahold en Amazon.

Overigens zou Albert Heijn slechts een deel van de polder, 5,5 hectare, bebouwen. Wel is de overeenstemming die projectontwikkelaar SADC zou hebben over een distributiecentrum al meerdere keren aangevoerd om de polder leeg te ruimen voor de voorbereiding van de bouw. Bij de rechter schermde SADC al in 2019 met een afnemer van de grond die anoniem moest

Let Textiles Talk!

Let Textiles Talk. Six Textiles Unravelled is an exhibition recently opened at the Stedelijk (on until 20 March 2022). Communication does not have to be verbal to be valid and textiles remind us of this fact. *Let Textiles Talk. Six Textiles Unravelled* combines works by well-known artists, such as Sheila Hicks, Etel Adnan, Karel Appel, Dorothy Akpene Amenuke, Jean Lurçat with a community art project initiated by an Egyptian architect Ramses Wissa Wassef and his wife Sophie Habib Gorgi. Wissa Wassef's and Gorgi's Art Center began in Harrania, a village south of Cairo. Stedelijk's exhibition includes 6 representative pieces along with short descriptions behind their artistic approaches. The project's ambition was to succeed both in providing craft education for children and in getting recognition from prominent art institutions. The Art Center exists to this day and is known worldwide for its tapestry workshops.

The exhibition is structured in seven rooms. Instead of focusing on a chronological timeline of textile art, the show is organised thematically around five themes: experimental fibers, influence abroad, belonging to the artworld, globalizing textiles and materiality in the museum. There are no eye-catching colour gates, as in the exhibition on Kirchner and Nolde marking the beginning and the end. Titles are not imposed on the viewer and function more as informative wall text. Additionally, there is a banner with digitally printed questions or quotes in each room, articulating certain critical positions. The question "Were they [the children] simply playing, or was this child labour?" caught my attention as it contradicts the honourable depiction of Wissa Wassef's and his idea of the creative art space. Besides fabric-based art, there are also paintings, sculptures by Pablo Picasso and Johan van Loon and archival records, like the invitation to Seth Siegelau's exhibition at the Oriental Rug Gallery (from ca. 1965). The paper documents are locked in a glass vitrine, slightly limiting the up-close experience of the objects. Books are open in specific moments in time - a page on Cecilia Vicuña's involvement in the Instinctive Painting movement, or a fragment about Etel Adnan's Marée Basse painting (1973). Other archival documents include an exhibition catalogue from Willem Sandberg's exhibition *19 schilders uit Haïti* (1950). The displayed archival material comes from Stedelijk's own collection casting light on the nature of past acquisition criteria. Pablo Picasso and Johan van Loon share with Wissa Wassef the belief that one does not need formal art school training to be an artist. Picasso's sculpture *Large Bird, Black Face* (1951) is said to draw inspiration from innate childish creativity. Whereas Van Loon found freedom in folk tales. In his sculpture *Volkskunst als onderwerp* (1962) his creativity is materialized as a dark glazed form with embedded carvings.

The textiles shown in the exhibition offer a broad vocabulary of aesthetics and depicted stories. A work by Ria van Oerle-van Gorp is characterized by paired up figurative elements set against a vibrant background. Moving beyond Oerle-van Gorp's metaphorical understanding of rectangular forms, Sheila Hicks, a pioneer in fiber art, opted for abandoning the physical boundaries imposed by the medium. Her three-dimensional textiles make use of mixed knitting techniques combining natural and synthetic materials. Her works seem heavy, almost imposing on the viewer. The scale contrasts with the small-size work *Shield* (1967-1991) by Lenore Tawney. It is woven in linen, paint, and brass rod result in a dense sculptural assemblage. The

You can learn more about the creative process of *Let Textiles Talk. Six Textiles Unravelled* through the blog of Amanda Pinatih, who curated the show: www.stedelijkstudies.com/meeting-the-collecti-on-research-logs/

The growing popularity of the Art Center in Harrania caught the attention of political, cultural, and royal circles in Egypt. Etel Adnan and Jean Lurçat also paid visits to Wissa Wassef and his students. According to the exhibition website, the Art Center was founded as a community space in reaction to "the 20th century urban culture's monotonous mass production and lack of creativity." Its approach to teaching was distinct from traditional art history education. Weaving was taught through collective practices to foster the students' creative spirits. There were only three rules students had to follow: no sketches, no external aesthetic influences, and no critical interference from adults.

Textile by Tahia Aly provides an interesting ending to the exhibition. Instead of merely observing the work, the viewer is invited to touch it and even smell it. This is a twist that activated my thinking about the purpose of the exhibition and viewer's engagement with the art works. Textiles are not mere physical objects but their material acts as a living being whose existence has been closely intertwined with human history. Textiles in the exhibition capture a certain moment or an idea in time, carry on its meaning, requiring nonetheless imagination in the exercise. Personally, I would be curious to learn more about the stories of children who participated in the project. Did they find weaving as a valid form of expression? Additionally, what is the difference between a tapestry and a textile? What are the artistic and cultural implications behind the differences? *Let Textiles Talk. Six Textiles Unravelled* is partially a critical self-examination of museum's past and partially an impact of globalization on socio-cultural spheres of production, circulation and consumption within the art scene. It is not overwhelming but provides a helpful reminder of the role non-European cultures (and their exploitation) played in transforming the iconography of modern European and American art.

Radical Riders are organising the Riders

Many of us are experiencing precarity in multiple aspects of our lives. From unaffordable housing to the government making it increasingly difficult for migrants to settle in the Netherlands, our lives often seem to be unsettled or made difficult.

Perhaps a symptom of this general precarity, produced by global capitalism and the neoliberal state, our jobs have become increasingly precarious also. They expect us to be unaware of our rights and specifically target foreign workers with their exploitative models (made quite apparent by the fact that often the nonsensical labour contracts are written directly in English).

We are made to believe that these jobs are not serious in any shape or form, but with the ongoing pandemic, it has become increasingly apparent that the work we do is often essential. These companies have seen astonishing growth within the past two years, with the workers who's backs this is built upon seeing none of the benefits of this, as our hours are increasingly cut, wages lowered, and rights diminished. We found ourselves thinking that something, someone, needs to show these guys who really has the power.

We found ourselves thinking that something, someone, needs to show these guys who really has the power.

Thus, we founded Radical Riders. The independent union for fietskoeriers in the Netherlands. Within the five or so months we have existed, we have grown rapidly, gaining members from numerous *flitzbezorg* and food delivery companies. Our

core group of organisers is based in Amsterdam, but we are rapidly spreading throughout the Netherlands. Not only this, but we have also gained some victories within this short time, and have some things in the works (check our website for what we've been up to).

We focus on radical action, collective support and empowering individuals.

We focus on radical action, collective support and empowering individuals. Together we make sense of and dismantle our labour contracts, contracts and payslips, and if there is something wrong, we fight together to change this. Whatever problem you are experiencing, we are there to support you.

Furthermore, we believe that unions should be an open space, where nobody is alone. Any rider can join, with no requirements, and we are completely free. As unionists, we oppose all oppression and support emancipation, and only spend money on actions and material.

To all riders out there, you are not alone in your struggle. Join us in the fight for fair work and conditions.

www.radicalriders.nl

Now for sale
Amsterdam Alternative x Friekens Brouwerij

Vrij Beton beer

REPETITIERRUIMTES

Voor bands, solo artiesten, dans- en theatergezelschappen en showcases.
Repetitieruimtes tot 50 m² met volledige backline, flexibele tijden en mogelijkheid tot opslag.

info@helicopteramsterdam.nl - helicopteramsterdam.nl
Helicopterstraat 8 Amsterdam (Goedkope parkeergelegenheid voor de deur en gratis in het weekend.)

Tweede StudieHub geopend in Amsterdam West, een initiatief van Diversity Talks.

In 2019 werd de non-profit stichting Diversity Talks opgericht. Deze organisatie ondersteunt middelbare scholieren om zo kansengelijkheid in het onderwijs tegen te gaan. Afgelopen maand werd een tweede vestiging van hun StudieHub geopend. Ik sprak met de huidige voorzitter van Diversity Talks, Rumeysa Unal.

Waarom is Diversity Talks is opgericht?

'Het is een feit dat kansengelijkheid in het onderwijs aanwezig is en we zien dat het eigenlijk al begint op het niveau van de basisschool. Als stichting zijn wij vanuit een samenwerking begonnen met de Faculteit der Natuurwetenschappen, Wetkunde en Informatica aan de Universiteit van Amsterdam en stichting ECHO, Expertise Centrum Diversiteitsbeleid. Inmiddels functioneren wij volledig zelfstandig als stichting en worden wij nog gesteund door de Openbare bibliotheek en de Gemeente Amsterdam. Recent was het ook in het nieuws dat schaduwwonderwijs, dus bijvoorbeeld bijlessen, kansengelijkheid in het onderwijs vergroten. Dit houdt in dat scholieren met rijkere ouders deze bijlessen kunnen volgen omdat hun ouders dit wel kunnen veroorloven. Hierdoor hebben deze scholieren een stapje voor op de scholieren uit een lagere sociaaleconomische klasse.'

Want wat bieden jullie de scholieren aan?

'We hebben voor scholieren de videoreeks genaamd *Onderwijzer*. Hierin geven we in verschillende talen uitleg en informatie over het Nederlandse onderwijssysteem. In Amsterdam Oost (Cybersoek Timorplein 22), en in Amsterdam West (OBA Staatsliedenbuurt, Van Hallstraat 615), is een StudieHub. Dit is een gratis huiswerkbegeleidingsprogramma waarin scholieren in rust kunnen werken. Ons mentorprogramma heet *Inspire to Aspire*. We koppelen scholieren aan studenten, zodat deze scholieren meer bekend raken met het hoger onderwijs.'

Hebben jullie veel last van de Corona pandemie gehad?

'In het begin wel, de scholen gingen dicht en we mochten ook geen huiswerkbegeleiding meer geven. Voor de StudieHub en *Inspire to Aspire* moest toen alles online plaatsvinden. Het was heel moeilijk om de scholieren in die tijd te kunnen bereiken. Het is niet voor iedereen vanzelfsprekend dat er een stille ruimte is thuis om te kunnen videobellen of om überhaupt een laptop te hebben voor zichzelf. Wij bieden ook een fysieke veilige plek aan waar scho-

lieren naartoe kunnen om aan hun huiswerk te kunnen werken en dat was toen niet mogelijk. Toen er versoepelingen kwamen, merkten we veel verbetering. Nu mogen wij gelukkig door met het aanbieden van huiswerkbegeleiding. Maar we merken dat juist door de Corona-crisis de scholieren met een niet-westerse achtergrond en/of uit een sociaaleconomisch lagere klasse veel achterstand hebben opgelopen.'

Hebben scholieren op middelbare scholen al last van prestatiedruk of een opgebouwde achterstand?

'Niet bewust. Maar wij proberen de scholieren wel te ondersteunen. Ze zijn nu bezig met het ontdekken van onze faciliteiten, zoals de StudieHub ruimtes waar ze in alle rust aan hun huiswerk kunnen zitten. Sommige komen drie keer in de week van 19.00 tot 21.00 en doen hard hun best om dat goed te kunnen doen. Dan vindt het werk plaats vanuit eigen motivatie en dat helpt natuurlijk bij het behalen van goede resultaten. Ze zijn niet per se bewust bezig met kansengelijkheid maar onbewust werken we wel aan een houding om beter hun best te doen en daarbij te ondersteunen. Dit doen we ook door het aanbieden van studiekeuze dagen en bij selectieprocessen. Binnen het mentorprogramma merken we dat dit meer speelt en vooral bij scholieren in de bovenbouw. De mogelijkheid om jezelf te ontwikkelen vinden wij erg belangrijk en daar willen wij bij helpen.'

Wat zijn jullie plannen voor volgend jaar of verder weg in de toekomst?

'We hebben dit jaar StudieHub West geopend en dat is een grote ontwikkeling voor ons als organisatie. We willen graag onszelf blijven verbeteren als organisatie. Voor volgend jaar hopen we meer studiebegeleiders en vrijwilligers aan te trekken. Ons concrete doel is om meer scholieren te helpen. We willen weer studiekeuze evenementen organiseren voor deze scholieren, als dat weer mag met Corona. We willen mensen ook informeren via onze sociale mediakanalen en bewust maken van kansengelijkheid in het onderwijs. We willen onze boodschap graag meer verspreiden de komende tijd.'

Crowdfunding campaign started to save The magic of Kulture Kitchen De Peper

De Peper is one of the public spaces in OT301, one of few remaining independent locations for subculture in Amsterdam. Everyone is welcome to hang out in De Peper. To enjoy what's happening today or propose a plan for another day. The community kitchen is at the heart of De Peper's politics. Where vegan organic food is used as a way to bring people together, nourish the spirit, loosen up tongues, address ethical concerns, inspire the senses, and create shared memories.

The crew is an inclusive volunteer collective that operates democratically, without boss or management. Make things happen on internal motivations. Our diversity makes us stronger. A multi-faced playground where pro-active and creative individuals with various aspirations and skills can find a platform for their ambitions, meet like-minded or completely different fellows, and develop themselves. And for many, it is a place of belonging.

De Peper really needs donations!

We are proud of what we have created, and we hope to share De Peper experience with many more people in the future. You too can get involved to make that happen!

Due to the COVID-19 pandemic, the project is struggling. Because De Peper cannot apply for government covid-support, we need to put faith in our community more than ever before.

The project will need extra help to survive another COVID season. We need around €25.000 to cover the basic costs for this cultural season (rent, maintenance, insurance, etc.). With another €10.000 we can provide kick-ass programs, even during (partial) lockdowns. Anything extra will help to rebuild our financial buffers. All the money donated will be spent on running De Peper project now, and to sustain it for the future. Every act of kindness counts.

Find the link to donate on the OT301 home page or in the article on the AA website.

Volunteers wanted!

If you live in/around Amsterdam, have time on your hands, and are looking for a new challenge, join De Peper's volunteer crew. We can use cooks, bar tenders, dishwashers, cultural programmers, sound mechanics, curators, event organizers, administrators, promoters, maintenance people, gardeners, bicycle mechanics, performers, security people and more...

If you have a great idea to support us in another way, tell us more!

www.instagram.com/de.peper

Momenteel wordt er gezocht naar: Commissielid Evenementen, Content Creator, Mentor voor het programma *Inspire to Aspire* of StudieHub Begeleider. Bij vragen kun je een e-mail sturen naar solicities@diversitytalks.nl

De videoreeks *Onderwijzer* is te bekijken op YouTube via deze link: www.youtube.com/channel/UCBpGk0i23yW75-ZCpkTDJnGQ

Lees hier meer over Cybersoek, de locatie waar StudieHub Oost is gevestigd: www.cybersoek.net

Lees hier meer over de stichting ECHO, Expertise Centrum Diversiteitsbeleid waar Diversity Talks mee is opgericht: www.echo-net.nl

City garden, more than just a green space

Climate change, biodiversity and waste problems are becoming more and more of a concern. Two urban agriculture projects: “I can change the world with my two hands” and MijnStadstuin, show that it is possible to go towards a more sustainable Amsterdam.

As you walk down the Jasper Leijnsenstraat, you only see lines of buildings. Door after door after door. No one could guess that one of these doors is the entrance to a hidden gem. As you step inside and walk through the small alley, the smell of the forest reaches your nose. Then a view of nature comes into sight, a space filled with little garden plots with colorful flowers, vegetables, herbs, and fresh fruits. A tuinkafe (garden café) welcomes you as you arrive. They serve you drinks and pastries while you experience nature in the middle of the city, and watch local residents cultivating their individual gardens. Taking their mind off everyday work does not require a long journey for these local residents.

This is the community garden of “I can change the world with my two hands”, initiated by Natascha, an artist and trend researcher based in Amsterdam. She first got the idea in 2003, when shown a community garden in the middle of New York. “That’s where I got the first sort of feeling that this will become important again” she explained. The 1200 m2 garden was once an abandoned playground with a children’s swimming pool. When the municipality asked the neighborhood for ideas of what they can use the area for, the artist proposed a community garden right away. She remarks that it was quite a challenge to convince people since sustainability was not as much of a concern at the time. In 2011, the unused courtyard transformed into an oasis of green for the local residents. It becomes the first neighborhood garden and a pioneering urban farming project in Amsterdam.

“We shouldn’t wait for a change”

Behind the name “I can change the world with my two hands”, Natascha wished to remind: “We shouldn’t wait for a change to happen, we can start by ourselves, right here right now. It could be only little changes and all these little changes will be huge one day”, she explains passionately. Coming from the belief that urban farming will

in at least two of these working groups. Marion Broertjes, one of the gardeners asserts “We are all responsible for everything here, we’re all doing it together, otherwise it doesn’t work.”

Another initiative arises

In 2015, around 10 kilometers away from the city center, another urban farm emerged. MijnStadstuin aims to make the green project larger and turn it into business. The director, Sem Roefs, believes that they can teach people a lot about sustainable food production and consumption in the 4 hectares field. How? In 3 different ways. Firstly, by providing the citizens land to grow their own food in their 50m2 rented garden. Everything is available on the field, including necessary gardening tools and knowledge, as well as good quality compost that people can buy for 35 Euros per 10 wheelbarrows. Secondly, Roefs works together with 8 different entrepreneurs who propose their own solutions to broken food systems such as long travel distance and loss of biodiversity and soil quality in Amsterdam. Lastly, they build their own food projects. Other than planting food, they also have their own hop fields to produce for a local brewer, Oedipus. They make their own compost and are now planning to construct a community building for food education: fermenting, preserving, regenerative agriculture.

Gardeners in both “I can change the world with my two hands” and MijnStadstuin are nourished with new knowledge. At the beginning, Natascha, the initiator of “I can change the world with my two hands” organized workshops, inviting experts in urban farming and compost. Today, new gardeners are usually assisted instead by the existing gardeners who love to share their knowledge and tips. Marion who has been planting in this community garden for 4 years, usually lets people know the importance of rotating the crops to different spots. Each plant absorbs different types of nutrients from the soil, so putting it in the same place will deteriorate the soil structure as the same nutrients are always used up. Fabio, a gardener in MijnStadstuin knew nothing about gardening when he started in 2018. He then started learning from the internet and asked for tips from his neighboring gardeners: “We help each other a lot” he said. A Garden Butler is also available to transfer all their knowledge, helping people consult planting goals and problems, as well as offering some help in the garden.

Impact for the earth and yourself

More urban farming projects mean a more sustainable ecosystem in Amsterdam’s environment. In both projects, citizens must cultivate in an organic and biological way. No pesticides are allowed, because they pollute air, water and soil, and the use of them also opposes one of their goals, improving biodiversity. There are many different varieties of bumblebees in the community garden, and they decorate the plants beautifully. In MijnStadstuin, the 6.000 m2 food forest contains almost 100 different varieties of vegetables, fruit and nuts. It contributes both to the biodiversity and water retention in Amsterdam’s soil. Another environmental benefit that these initiatives create is reducing waste, as they both transform it into compost. 125 households hand-in their vegetable and fruit scraps for Afval naar Oogst, the composting project of “I can change the

world with my two hands.” Volunteers and gardeners make the compost themselves with 5 tumblers they own. Additionally, instead of letting rainwater waste away into the earth, they also collect and contain it to irrigate the garden during dryness.

As well as improving the the environment and food system, planting also benefits the gardeners on so many levels. Sem from MijnStadstuin noticed some gardeners quit their gym membership and replacing it with gardening. Fabio takes the activity not only as a work out, but also as a way to relax his mind. He comes to the field every day before starting his work at the afternoon. “I love everything about this place, I love being in the nature, and I am very proud of my garden” he expresses. Marion from the community garden feels the same: “This place makes me really happy, it’s like a therapy, it’s my meditation.” During summer vacations, the 63 years old teacher comes here four times a week, sometimes just to sit and read a book. She also points out that the community garden strengthens the social connections in the neighborhood. It’s a place to meet people, and the mutual interest in gardening makes it easier to connect.

From individuals to entrepreneurs, more and more people work together towards food self-sufficiency. A Community Supported Agriculture (CSA), Groenhartig in Mijnstadstuin for example, aims to change agriculture towards more organic and ecological practices. The owner, Michel Kegels has been renting the land for four and a half years. There are 120 varieties of products growing on his farm, which are regularly delivered to local restaurants and the 38 members. The members subscribe for one season (32 weeks) to get a box of different vegetables and fruits every week. By doing this, Michel wants to invite people to consume locally, in order to reduce transport and support local economy. For individuals, growing their own food creates a high respect towards food and farmers. As most people only go to the supermarket or even shop online, they don’t realize how much effort and time is needed for a salad to go from the ground to their plate.

MijnStadstuin
Nico Broekhuysenweg 22, 1067 HT Amsterdam
Since: 2015
Surface: 4 hectares, 40.000 m2
Surface of individual gardens: 50 m2
Rent: Basic package - € 400, basic plus package - € 600, full service package - € 2.000 yearly
Number of people involved: 3 employees, over 20 regular volunteers, and around 30 non regular volunteers helping on meewerkdagen.
Opening hours: Every day from 7:00-23:00 hrs
Website: www.mijnstadstuin.nl

www.amsterdamalternative.nl

Nu geopend: De Leegstands-tiplijn!

Heb je een leeg gebouw in Amsterdam gezien? Een gebouw dat al een tijdje leeg staat? Tijdens de eerste wooncrisis sinds de Tweede Wereldoorlog? We willen supergraag meer weten! Help een handje, hmmm een pandje!

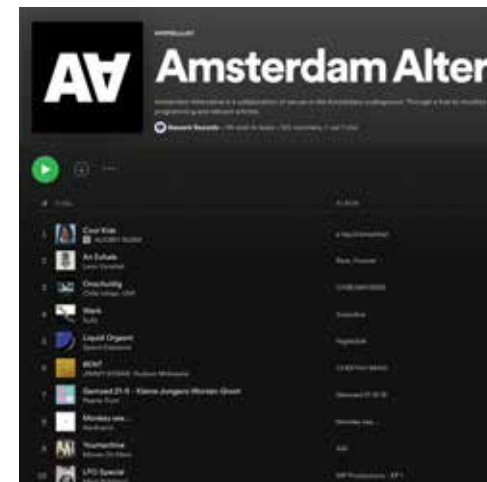
Yours truly, Hotel Mokum
www.hotelmokum.org

Now launching: The Empty Building Hotline!

Do you know of any empty buildings in Amsterdam? Buildings that have been empty for a long time? In the middle of the worst housing crisis since WWII? We’d love to know more! Help een handje, something something een pandje!

Yours truly, Hotel Mokum
www.hotelmokum.org

Listen loud! Amsterdam Alternative Music

Spotify playlist

An always updated stream of new electronic music from various (inter)national artists. Go to the Amsterdam Alternative website and follow the link on the top right.

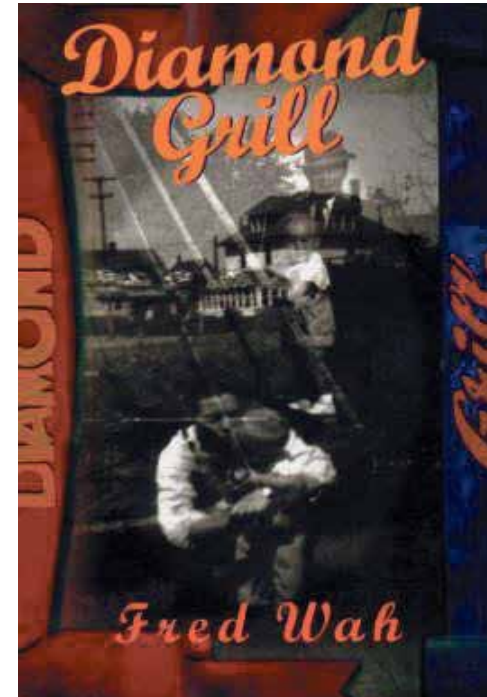

Music Mixes

Various mixes by various artists are available through the AA Soundcloud page and a dedicated page on our website.

Join the AA Reading Group!

Join the AA Reading Group! Every two months we organise an evening in which we discuss a particular book. Works include fiction and other literary texts as well as non-fiction. So far, we’ve read about a wide range of themes, like the quest for equality and independent spaces, ecology, displacement, the struggle for housing, migration and decolonisation. The overall focus is on works that deal with social-political issues which are relevant in the context of our present-day lives as citizens. We choose books that are critical of predominant systems in society, that offer alternative visions to those systems or that are otherwise empowering for people who are marginalised in some way.

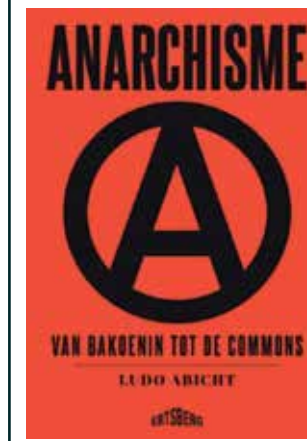
In the next reading session we will focus on **Diamond Grill by Fred Wah**. The book describes Wah’s experiences of his father’s restaurant in Nelson, British Columbia, and of the impact of growing up as a child of mixed heritage in the 1950s. The story of family and identity, migration and integration, culture and self-discovery is told through family history, memory, and the occasional recipe. ‘Diamond Grill’ is a rich banquet where Salisbury Steak shares a menu with chicken fried rice, bird’s nest soup sets the stage for Christmas plum pudding; where racism simmers behind the stainless surface of the action in the cafe. The semi-fictional biography has been described by Wah as a way to explore his ‘hyphenated identity’.

There will be no central presentation of the themes in the book. Instead, you’ll discuss your views, thoughts, favourite passages, points of critique and further suggestions informally in a small group. The last 20 minutes of the evening are spent in deciding collectively which book we will read next. You’re welcome to join this discussion and to propose a book.

The discussion of ‘Diamond Grill’ will take place on **Wednesday 9th February 2022 at 20:00 hrs**, either in a café or online, depending on the corona regulations that will apply. If you want to participate, please send an email to: readinggroup@amsterdamalternative.nl

BOOKS TIP TOP 5

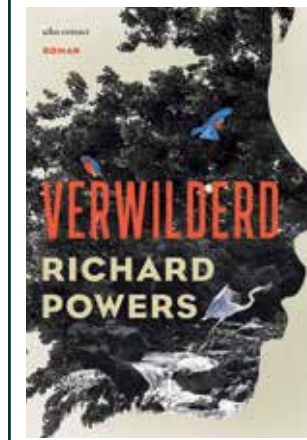
Tips and links to releases are always welcome. Please send them to books@amsterdamalternative.nl

Anarchisme - Van Bakoenin tot de Commons
Ludo Abicht

Publisher: Ertzberg
Release date: 09-2021
Price: €24,50 // **ISBN:** 9789464369021

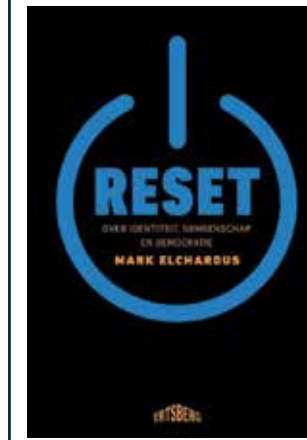
Hoe verhouden vrijheid en gelijkheid zich? Het is een dilemma waar emancipatiebewegingen al sinds de negentiende eeuw mee worstelen. Abicht kijkt hoopvol naar het heden en de toekomst. Is de ‘commonsbeweging’ – die radicaal democratische, ‘horizontale’ gemeenschappen stimuleert – de erfgenaam van het sociaal anarchisme?

Verwilderd
Richard Powers

Publisher: Atlas Contact
Release date: 09-2021
Price: €22,99 // **ISBN:** 9789025471392

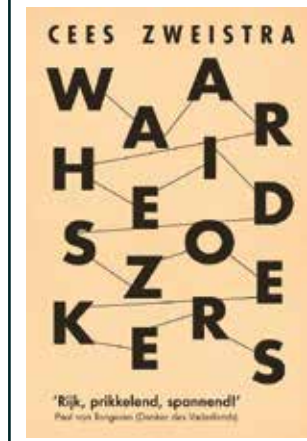
Het relaas van de astrobioloog Theo Byrne die een veelbelovende manier gevonden heeft om de hele kosmos af te speuren op zoek naar leven. Daarnaast ontfermt hij zich over de opvoeding van zijn hoogbegaafde zoon die graag urenlang gedetailleerde tekeningen van bedreigde dieren maakt en die van slag raakt door het minste slechte nieuws over het klimaat.

Reset - Over identiteit, gemeenschap en democratie
Mark Elchardus

Publisher: Ertzberg
Release date: 10-2021
Price: €39,95 // **ISBN:** 9789464369007

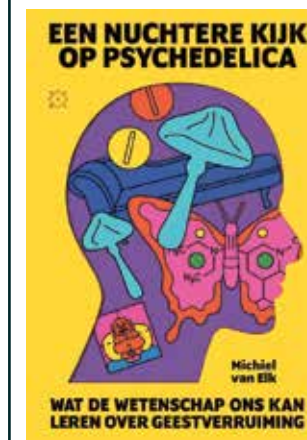
Dit boek verduidelijkt de aard en oorsprong van het verschil tussen gemeenschapsdenken en liberalisme. Het beschrijft hoe een reset mogelijk is. Hoe democratie kan worden hersteld, hoe kan worden teruggekeerd naar een vreedzamer wereld met meer welvaart, welzijn en vooruitgang.

Waardeszoekers
Cees Zweistra

Publisher: Kokboekencentrum Non-Fictie
Release date: 09-2020
Price: €24,99 // **ISBN:** 9789043536660

In klare taal maakt Zweistra duidelijk waar het nieuwe complotdenken vandaan komt en welke rol technologie heeft in het ontstaan en verspreiden van complottheorieën. Via aansprekende beelden neemt hij een stevige positie in. Want is het nieuwe complotdenken een vorm van kritiek, een on- schuldig tijdsverdrif of een alarmerend signaal van een technologische cultuur die dreigt te ontsporen?

Een nuchtere kijk op psychedelica
Michiel van Elk

Publisher: Das Mag
Release date: 10-2021
Price: €24,99 // **ISBN:** 9789493168978

Een nuchtere kijk op psychedelica is een boek voor zowel psychonauten als sceptici. Het nuanceert wilde verhalen en ontkracht vooroordelen, laat zien wat we tot nu toe weten en wat we allemaal zouden moeten weten. Want hoewel er nog een lange weg te gaan is van illegale ayahausca-ceremonies naar geregeleerde truffeltherapie: de opmars van psychedelica is niet meer te stoppen.

